

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izveniši ponedeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Besedolomstvo.

Pregovorna je bila od nekdaj zvestoba Slovencev in tudi naš najhujši narodni nasprotnik nam ni mogel nikdar očitati nezvestobe. In zato je bila naša zvestoba vedno naš ponos in velik del vseh naših nacionalnih uspehov v Primorju je temeljil v tem, ker je tudi naš najpriprostejši človek mogel s ponosom reči, jaz sem boljši od vas Italijanov, ker moja beseda nekaj drži, tvoja, italijanska pa ne.

In kakor na Primorskem, tako je bil po vsej Sloveniji od pamtveka mož samo tisti, ki je držal svojo besedo in kult mož-besede je šel celo tako daleč, da je držal naš narod svojo besedo tudi tedaj, če mu je bilo to v očito škodo.

Ce pa je že vsak posameznik tako zelo čislal svojo besedo, da je bil tudi največji izročilni zadrževalnik, če ni držal svoje besede, koliko bolj pa so dolžne vse stranke in vse organizacije, da to najlepšo čednost našega naroda negujejo in da so same vzgled, kako treba častiti dano besedo, kako treba dati besedi zastopati vsa.

Ce pogledamo v zgodovino slovenskega naroda, potem tudi vidimo, da je bila takoj izgubljena vsaka stranka, vsak posameznik, ki ni brezopojno izpolnil dane besede. Tako odločno, tako brezobzirno se je izpolnjevala ta zahteva, da v slovenski zgodovini sploh nimamo primere besedolomstva. Da, odkar živi slovenski narod, nismo nikdar doživeli, da bi cela grupa prelozila svoje javno dane besede, ker znala je, da bi to pomenilo njen samomor.

Kar pa nismo doživeli ne za časa svoje prve svobode, česar nismo poznali niti tokom stoletij našega robstva, to smo doživeli sedaj — v času naše svobode.

Ali je mar naš narod v medvojni in povojni dobi v resnici tako padel, da bi mogel trpeti stranko, ki lomi dano besedo? Ali smo v resnici tako padli, da bomo močali na najbolj očito besedolomstvo? Ali smo tako izkvarjeni, da bomo na izvršeno besedolomstvo še debatirali?

Gre za bitti ali nebiti našega naroda, ker gre za osnovo njegove pravnote.

Ali volja mož-beseda, ali spoštujemo zvestobo, ali množimo čast slovenskega imena, ali pa se postavimo na najbolj utilitaristično stališče in se zaplujemo vsi zlatemu teletu.

Druga izhoda ni!

Ne more biti človek obenem poštenjak in nepoštenjak! Ne more pa biti tudi narodu dobro, če je njegova usoda v rokah nepoštenjakov.

Slovenska javnost mora zato soditi. Ona mora ali besedolomce obsoditi, ali pa obsoditi sebe.

Tudi tu ni drugega izboda.

Ampak tudi za demokratsko stranko je samo en izhod. Ali obsodi besedolomstvo in tiste, ki so ga zagrešili, ali pa pristane sebi žig besedolomne stranke.

V enem ko v drugem slučaju je konec jasan. Preko vseh besedolomcev bo šel slovenski narod na dnevni red, ker poštenost je podlaga slovenskega naroda in zvestoba njegova vez.

Kdor se hoče izobčiti iz vrst slovenskega naroda, ta naj sledi besedolomcem.

Parlamentarno delo.

Beograd, 5. januarja. (Z) Takol po božičnih praznikih bodo vsi skupščinski odbori intenzivno nadaljevali z delom. Z vsa naglico se bo začel proučevati zakon o centralni upravi, po katerem odpadejo tri ministristva, in sicer ministristvo za izenačenje zakonov, za agrarno reformo in za socialno politiko. Ker je zbran ves potreben material, bo tudi odbor, ki dela na razvrtitvi uradnikov, nadaljeval svoje delo, pravtako pa tudi odbor, ki proučuje zakon o sodnikih.

Beograd, 5. januarja. (B) Ministristvo za zunanje zadeve objavi po božičnih praznikih trgovinsko konvencijo, ki je bila sklenjena med našo državo in Poljsko in ki jo je pred kratkim sprejela naša narodna skupščina.

Protest Anglije proti francoskemu posojilu.

Afront proti Mali antanti. — Beneš odpotuje v London.

Beograd, 5. januarja. (B) Ministristvo za zunanje zadeve je prejelo noto, s katero Anglija zahteva pojasnil o posojilu 300 milijonov francoskih frankov za našo oborožitev. Angleška vlada se boji, da ne bi to posojilo dobilo prioritete pred izplačilom vsote, za katero se je Srbija zadržala za vojaški material, ki ga je dobila med vojno od Anglije. Ta angleška nota nima praktične vrednosti, ker naši predvojni dolgi so niso urejeni. Cilj note leži bolj v tem, da se protestira proti francoski politiki podpiranja Male antante in da se da vidnega izraza razpoloženju Velike Britanije proti novemu kontinentalnemu bloku. Tako razume-

vajo značaj note krog, ki stoji blizu vlade. Na noto se odgovori, da angleški interesi ne bodo oškodovani z zaključitvijo francoskega posojila 300 milijonov frankov.

London, 5. januarja. (Reuter.) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš pride, kakor se doznava iz zanesljivega vira, sredi tega meseca v London. Namen njegovega prihoda so pogajanja o madžarskem posojilu, s katerim se bo bavil finančni odbor Društva narodov, ki se sestane dne 15. t. m. Pri tej priliki se bo dr. Beneš razgovarjal tudi z vodilnimi državniki o položaju v Evropi in o sklepu francosko-češkoslovaške pogodbe.

Konferenca Male antante.

Posvetovanja v ministrstvu za notranje zadeve.

Beograd, 5. januarja. (B) Zunanji minister dr. Ninčević in njegov pomočnik g. Panta Gavrilović vsak dan pretresata gradivo, ki bo predmet razprav na konferenci Male antante. Danes dopoldne je imel g. Girs, pomočnik češkoslovaškega ministra za zunanje zadeve, dolga sestanek z g. dr. Ninčevićem in g. Gavrilovićem. Na sestanku so se obširno razpravljala vprašanja, ki neposredno zanimajo obe zavezniki državi. Dr. Beneš namerava solidarno z nami urediti nekatera gospodarsko-financijska vprašanja in zato g. Girs marljivo proučuje razna poročila trgovinsko - pridobitnega značaja. Za sedaj je v načrtu, da se sestanek udeležijo samo ministri zunanjih zadev Češkoslovaške, Rumunske in naše države. Ne ve se še gotovo, ali se sestane-

ka udeležijo kot zastopnik poljske vlade tudi g. Okenski. Mislijo, da bo razpravam o nekaterih važnih političnih vprašanjih na konferenci prisostvoval tudi ministriški predsednik Pašić. V zvezi s temi važnimi posvetovanji prihajajo v ministristvo za zunanje zadeve čisto francoski, angleški in ameriški poslaniki in zahtevajo pojasnil o vprašanjih, o katerih se bo razpravljalo. Duca in Beneš prideta v Beograd 9. t. m. zjutraj in bosta še isti dan dopoldne ob 11. imela sestanek z dr. Ninčevićem v ministristvu za zunanje zadeve. Z dr. Benešem pridejo tudi načelnik češkega tiskovnega urada Čermak, urednik »Českega Slova« Safranek in dopisnik »Prager Presse« dr. Verč.

Demokratski opozicijski blok je neizvedljiv.

Beograd, 5. januarja. (B) »Beogradske Novosti« prinašajo o političnih dogodkih v teku tedna med ostalim tole: O vprašanju ustanovitve opozicijskega bloka se zadnje dni malo govori. Sami politiki iz opozicije so uvideli, da je to glede na stanje v opoziciji jako težka stvar in so od te misli odnehali. Demokrati, ta najmočnejša opozicijska skupina, so v stvari razcepljeni. Pribeževič stoji na eni strani, Davidović pa na drugi. Poslanci SLS vrtajo in zahtevajo boljših izgledov od opozicije. Za njimi gredo Spahovci. Radić in vsa hrvatska opozicija bi se najraje videli, da se sporazumejo z radikali. Oni nimajo več vere v de-

mokrate. Zemljoradniki so se odkrito izrekli proti opozicijskemu bloku in to glavno iz razloga, ker nečjejo podpirati demokratov.

Beograd, 5. januarja. (Z) Iz krogov bivših samostalcev doznava »Tribuna«, da bo spravljal dr. Voja Marinković potom svojih pristašev pred kongres tudi stalne spore med Svetozarjem Pribeževičem in Ljubo Davidovićem. Pri tej priliki bodo njegovi prijatelji zahtevali, naj se izvoli za predsednika stranke dr. Voja Marinković. Pribeževič in Davidović bosta znatno pripomogla ambicijam dr. Marinkovića, ker, kakor se doznava, skrbno zbira gradivo za medsebojne obdolžitve.

Beogradsko mnenje o Radiću.

Beograd, 5. januarja. (Z) »Tribuna« piše, da Radićev neuspeh v Londonu izziva med njegovimi pristaši precejšnje nezaupevanje v sposobnost gosp. Radića. Mnogi mislijo, da Radićevi odgovori z makedonstvujušimi morejo koristiti samo tem banditom. Neka skupina radićevcev se namerava izločiti iz sedanje strankarske organizacije in skuša priti v stik z Beogradom. Ta skupina misli, da je bilo dosti politike kolovratenja, ki je hrvatskemu narodu samo škodila. Zanimivo je pripomniti, da se v tej skupini pojavlja vedno jačji pokret proti omni, ki so samo izkoriščali srbsko-hrvatsko neslogo. Nekd ugledni radićevci je te dni rekli, da se morajo Hrvati držati Srbov. Srbi naj na svoji strani očistijo tla od tujih elementov, mi pa bomo to storili na zapadni strani države, katero bomo očistili od Židov in Nemcev, ki samo izkoriščajo našo politiko, neslogo in naš gospodarski zastanek. Srbi in Hrvatje so stebri te države in morajo delati složno na tem, da se z njihovimi prepri ne okoristijo tujci.

PRINC GJORGJE V BEOGRADU.

Beograd, 5. januarja. (Z) V Beogradu je despel za božične praznike princ Gjorgje.

OBVEZNICE INVESTICIJSKEGA POSOJILA KOT KAVCIJE.

Beograd, 5. januarja. (B) Generalna direkcija državnih dolgov objavlja preko tiskovnega urada: V raznih dnevnih listih so bile objavljene napačne vesti o sprejemanju obveznic 7 odstotnega investicijskega posojila za kavcije. To je izzvalo vznemirjenje med nepoučenim občinstvom. Po dolobah oddelka VIII. B »Pogodbe in nabavke« v zakonu o državnem računovodstvu, člen 88, se državni papirji sprejemajo kot kavcije po nominalni in dokler velja ta zakonski člen, se bodo državni papirji sprejemali po nominali. Odredba carinske direkcije, da se državni papirji sprejemajo po borznem tečaju, se nanaša na posebne posle, ki so urejeni s carinskim zakonom in z zakonom o splošni carinski tarifi, za katere ne velja člen 88 zakona o državnem računovodstvu; kajti ti posli nimajo nikake zveze z pogodbnimi in nabavnimi, ki so urejene v oddelku VIII. B zakona o državnem računovodstvu.

REDUKCIJA V MINISTRSTVU ZA NOTRANJE ZADEVE IN VERE.

Beograd, 5. jan. (B) V ministristvu za notranje zadeve je bilo od 8000 uradnikov reduciranih nad 800 ali 11%. V ministristvu za vere je bilo reduciranih 110 uradnikov.

Načrti voditelja makedonstvujuščih.

Velika zborovanja v Južni Srbiji proti bolgarskim tolpam.

London, 5. januarja. (Z) »Times« prinašajo interview svojega posebnega poročevalca s Teodorom Aleksandrovom, voditeljem makedonstvujuščih. Aleksandrov je izjavil, da gre njegovo delovanje za tem, da se proglasi avtonomna Makedonija z glavnim mestom Solunom, ker Makedonci ne žele ne srbske, ne grške in tudi ne bolgarske uprave. Avtonomija se pa ne da doseči mirnim potom. Zato je potreben boj z orožjem, pri čemer pa ni treba artiljerije, ampak le puške, bombe in strelivo, in tega je dovolj na razpolago. Aleksandrov je nadalje zatrjeval, da lahko mobilizira v Makedoniji, če treba, 150.000 mož, pod orožjem pa se jih nahaja sedaj samo nekaj tisoč. V slučaju revolucije pride na pomoč tudi nekaj tisočev iz Bolgarske. Vendar pa revolucija ne bi sedaj nič koristila. Po njegovem mnenju je nemogoče kompromis med makedonsko organizacijo in Srbi, ker streme le-ti po uničenju Makedoncev. Priznava, da je v stikih s Turki, toda ne veruje preveč v pomoč od zunaj. Veruje v uspeh makedonskega gibanja skupaj z drugimi narodnostmi v Jugoslaviji. Aleksandrov pristaja na to, da prouče sedanje stanje Makedonije ve-

lesile, Društvo narodov ali pa skupina nepristranskih novinarjev. Ako ne bi bila mogoča avtonomija, bi pristali on in njegovi pristaši na protektorat kake velesile, najrajši Anglije. Potem je Teodor Aleksandrov obrazložil delovanje in organizacijo svoje stranke v deželi in v inozemstvu. On odklanja odgovornost za umor bivšega bolgarskega ministrskega predsednika Stamboliškega, pač pa jo prevzema za umor Daskalova, ki je moral umreti v Pragi. Njegova organizacija vrši dobro delo pri vzpostavitvi miru in reda v Makedoniji in pomaga oblastvom. Ona ima neoficijalne predstavnike v Sofiji, Carigradu, Budimpešti in v drugih prestolnicah, kjer razvija svoje delovanje pod geslom »Makedonija Makedoncema«.

Skopje, 5. jan. (Z) Te dni so se vršila po vsej Južni Srbiji velika zborovanja, na katerih se je razpravljalo o energičnih odredbah, ki naj se podvzamejo proti bolgarskim tolpam. Na shodu v Kočanih je bilo okoli 2000, v Radovištu pa celo 5000 ljudi. Ogovorilo se je na teh zborovanjih tudi o močnejši organizaciji proti bolgarskim četašem, ki pomenjajo naravnost nesrečo tamošnjega poštenega prebivalstva.

Kdo je kriv redukcije v oddelku za kmetijstvo?

Beograd, 5. jan. (B) Iz dobro informiranih krogov se je zvedelo, da se je napravil načrt za redukcijo oddelka za kmetijstvo v Sloveniji po seji finančnega odbora dne 20. decembra. Na tej seji je poslanec Pušenjak (SLS) skrajno ljuto napadal uradništvo oddelka za kmetijstvo v Sloveniji in se spodlikal nad delovanjem ekonomov, ki da baje nimajo kvalifikacije in so le priganjanci Samostojne kmetijske stranke. Če tudi nepravilna kritika klerikalnega poslanca je dala ministristvu za kmetijstvo povod, da je izvedlo obširno in krivično redukcijo vestnih in sposobnih ter strokovno kvalificiranih

nameščencev ljubljanskega oddelka. (K tej beograjski vesti pripominjamo, da je bilo po strankarski pripadnosti pri oddelku za kmetijstvo reduciranih samo 5 klerikalcev in 15 naprednjakov, med njimi večina pristašev Samostojne kmetijske stranke. Dokaz, kako je lažljivo včerajšnje poročilo »Slovenca«, da se je štiti pri redukciji posebno pristaše Samostojne kmetijske stranke in reduciralo je pristaše SLS. »Slovenec« hoče pač s popačenjem dejstev odvrti krivdo redukcije od klerikalne demagogije v finančnem odboru. Op. ured.)

Ovacije Venizelosu.

Atene, 5. jan. (B) Venizelos je davi posepil regenta. Popoldne se je posvetoval z voditelji političnih strank, zvečer pa je prisostvoval svečani večerji, ki jo je priredil njemu na čast Gonatas. Venizelos se prirejajo velikanske ovacije. Venizelos se bo še nadalje posvetoval z vlado. Listi pišejo pri tej priliki, da Venizelos bržkone pristane na to, da ostane v Grčiji kot ministriški predsednik ali minister za zunanje zadeve.

NAŠE TERJATVE NA MADŽARSKEM.

Beograd, 5. januarja. (Z) Danes odpotuje v Budimpešto g. Milojević, naš tamošnji poslanik, da izroči madžarski vladi pismo glede naših zahtev po denarju, ki je ostal v Budimpešti od prejšnjih zadržav na ozemlju Hrvatske, Slavonije in Vojvodine. G. Milojević odpotuje na to na svoje novo mesto na Dunaj. G. Tihomir Popović, naš dose-danji poslanik na Dunaju, odide jutri na svoje novo mesto v Budimpešto, Živojin Balužić pa odpotuje v Berlin, kjer prevzame posle našega poslanika.

LJUDSKO ŠTETJE V ALBANIJI.

Tirana, 5. januarja. (Z) Po prvem ljudskem štetju, ki se je izvedlo v Albaniji, se je ugotovilo, da ima Albanija 817.000 prebivalcev. Od teh je 500.000 muslimanov, 172.000 pravoslavnikov in 84.000 katoličanov. Ostanek tvorijo druge narodnosti in verolpovedanja.

SNEŽNI ZAMETI V BEOGRADU.

Beograd, 5. jan. (Z) V Beogradu je ponoči in danes neprestano snežilo, tako da so morali radi velikega snega ustaviti tramvajski promet. Tudi iz notranjosti države poročajo o velikih snežnih zametih. Vlaki so pričeli voziti zopet z velikimi zamudami.

KATASTROFALNA POVODENJ V PETROGRADU.

Berlin, 5. jan. (K) »Ost-Express« poroča iz Petrograda z dne 3. t. m.: Katastrofalna povodenj je povzročila v Petrogradu strašno škodo. Obseg poplave je doslej brez primera. Celi del mesta so pod vodo.

NOVA VLADA NA JAPONSKEM.

Tokio, 5. januarja. (Reuter) Grof Kijura je sestavil novo vlado. Za zunanjo njega ministra je imenovan grof Iši.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 5. januarja. Napoved za 6. t. m.: Deloma oblačno, morda pade tudi nekoliko snega, mrzlo, nekoliko mijeje.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

V Ljubljani:

Drama: ob 15. uri »Peterčkov poslednje sanje«. Ljudska predstava. — Ob 20. uri: »Golobček«. Izv. Opera: »Prodana nevesta«. Ljudska predstava.

Slov. marionetno gled.: ob 15. uri pop.

»Doktor Faust«.

Šentjakovski gledališki oder: »Male roke«.

Kino Matice: »Požar v Londonu«.

Kino Ideal: »Z ognjem in mečem«.

Kino Tivoli: »Kolo sreče se okreće«.

Kino Ljubljanski dvor: »Pariska grofica«.

— II. del.

V Mariboru:

Narodno gledališče: »Lumpaci-vagabundi«. Izven.

V PONDOLJEK, DNE 7. JANUARJA V LJUBLJANI:

Drama: »Mogočni prstani«. Red A.

Opera: Zaprt.

Kino Matice: »Volitev moža«.

Kino Ideal: »Vražja ženaka«.

Kino Tivoli: »Grehi mlade žene«.

Kino Ljubljanski dvor: »Pavle Babilon«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči tečaj: lekarna Prochazka na Jurčevem trgu. Ustari na Sv. Petri v in Jaki v St. Šiški.

Nai sodi poštena javnost.

7.

12/5
S. Ramis
S. Komet
pyt
tergaf
L. Komet

Popolen tekst sporazuma se glasi:

II.

III

Nova najdba v Egiptu. Reuterjev urad javlja iz kraljevske doline v Egiptu, da so le posrečilo odpreti vse skrinje nagrobnega spomenika Tutankamena. Pri tem so zadeli v notranjosti na nedotaknjen kamenit sarkofag ogromne velikosti in čudovite izdelave.

Dokument.

V naslednjem pričbujemo pismo, ki ga je poslalo načelstvo NNS kot odgovor na ponudbo JDS zaradi fuzije obeh strank.

Ljubljana, 31. decembra 1923.
P. n.
Načelstvo Jug. demokratske stranke v Ljubljani.

Načelstvo Narodno napredne stranke se je na svoji seji od 28. decembra 1923 posvetovalo o predlogu, ki ga je Vaše načelstvo bilo stavilo na sestanku zastopnikov obeh strank. Predlog, ki sta ga naša dva odposlanca vzela ad referendum in ki sta o njem poročala točno z vsem komentarjem vred, se je glasil, da Narodna napredna stranka opusti svojo samostojnost ter da se njeni člani, kakor se je izrecno bilo povedano, zopet »povrnejo« v JDS. Predlog je brez dvoma zelo dalekosežnega in za našo stranko življenjskega pomena ter se sklepanje o njem ne da preložit čez koleno. Načelstvo je bilo dolžno sebi in strankinim pripadnikom, da je poizvedovalo, preden samo sklepa, za mnenje o stavljenem predlogu pri strankinih zaupnikih. V tem je tudi vzrok, da se je sklepanje o stavljenem predlogu nekoliko zakasnelo.

Načelstvo NNS je po tehtnem prevdanku in vsestranskem premisleku prišlo do zaključka, da ne more pristati na JDS brez dvoma koristen predlog.

Mimo drugih razlogov, ki so vodili naše načelstvo do njegovega sklepa, je povdarjati zlasti to, da ne smatramo, da so odstranjeni vzroki, ki so bili vodili do ločitve, vzroki programatičnega in taktičnega značaja, da ne omenjamo diametralno različnega naziranja v uporabi metod za doseg političnih ciljev. Le na zadnjem mestu bi imenovali osebna nasprotstva, ki pa gotovo niso nepremostljiva, ako stojte pred nami višje narodove koristi.

Nedоследnost demokratov.

V državah, kjer vladajo normalne politične razmere, se formirajo politične struje oziroma politične stranke na podlagi političnih programov, v katerih so izraženi njihovi politični vidiki. Programi posameznih strank so merodajni za politično opredelitev naroda, ki o priliki volitev podeljuje z glasovanjem politični kredit strankarskim skupinam.

Demokratska stranka je stopila pri zadnjih volitvah v narodno skupščino, pred narod z načelnim političnim programom državnega edinstva in ohranitve naše sedanje državne ustave. S tem programom si je pridobila med narodom gotovo številno mandatov in obenem ono mero političnega kredita, ki odgovarja številni moči njenih mest v narodni skupščini.

Po načelih parlamentarizma ne bi smeli menjati demokrati te osnovne črte svojega političnega programa vsaj toliko časa, dokler so v veljavi na ta način pridobili politični mandati. To načelo mora biti začetek in konec vsega delovanja vsake zdrave politične stranke. Lahko se zgodi, da je gotova stranka vled nenadoma spremenjenih političnih razmer v državi moralno prisiljena menjati osnovnice svojega programa, toda te vrste slučajev so tako redki v politični zgodovini, da služijo le kot potrdilo pravila. Menjavanje programatičnih osnovnic brez teh višjih razlogov pomeni v državi z zdravimi parlamentarnimi načeli nezdrav politični pojav, katerega vzroki ne korenilo v normalnem razvoju dotične stranke.

Recimo, da je vodstvo demokratske stranke bilo iz omenjenih razlogov prisiljeno menjati osnovna načela svojega programa, potem bi moralo na podlagi splošnega pojmovanja o lojalnosti napram onim, ki so ji poverili politični kredit, vrniti narodu pridobljene mandate. Seje tedaj, ko bi zavzel narod svoje stališče napram spremenjenemu programu, bi moglo in smelo vodstvo demokratske stranke — seveda le v po-

Zavarovati se moramo proti napačnemu naziranju, ki je izraženo tudi v Vašem cenjenem dopisu od 17. t. m. in ki govori o »odcepu« naše skupine, sedaj NNS od JDS. Glede ancientite NNS ne pustimo veljati nikakega dvoma. NNS je bila pred JDS in ni ustvarila ničesar novega, ko si je po kratkem posledku dala zopet svojo organizacijo. Če se torej govori o »povrnitvi«, bi smeli k večjemu apelirati na člane JDS, da se povrnejo v NNS.

Naj še omenjamo, da na razpoloženje ob sklepanju o stavljenem predlogu niso malo vplivali dogodki v Narodni tiskarni ter pri »Slovenskem Narodu« nastale izpremembe.

Ako pa načelstvo NNS odklanja formalno fuzijo obeh strank, pelaga na drugi strani velike važnosti na ekološnost, da bo ob obeh strankah (občinski volitve ljubljanske, volitve v oblastne skupščine) ne samo mogoče, ampak naravnost potrebno sodelovanje in skupni nastop vseh narodnih naprednih strank, torej tudi JDS in NNS. Za takšno kooperacijo se izreka načelstvo NNS že danes pripravljeno ter izraža svoje pričakovanje, da se bo na obeh straneh poizkušalo ustvariti takemu skupnemu nastopu potrebno prijazno razpoloženje.

Z narodnim pozdravom za načelstvo Narodne - napredne stranke v Ljubljani.

Predsednik: Dr. Triller, m. p.
Priobčujemo ta dokument, ker se moramo spričo njegove lojalne vsebine in pripravljenosti NNS za skupni nastop naravnost z začudenjem vprašati, odkod nakrat ta besnost vodstva JDS napram NNS, zlasti pa napram dr. Ravniharju. Ali jih morda stresa jeza zaradi tega, ker se jim ni posrečilo, da bi »furijo« zlorabili tako, kakor so zlorabili sporazum od 19. februarja lanskega leta???

zitivnem slučaju — voditi svojo politiko v novih smernicah. Vodstvo demokratske stranke pa je na lastno pest in brez soglasja z volilci menjalo glavne točke svojega programa ter kljub temu vrši svoje posle s spremenjenimi načeli svoje politike.

Demokratski parlamentarni klub je glede stališča programatične spremembe sicer razdvojen, toda večina odobrava in se strinja s to spremembo. Manjšina, ki vztraja pri političnem programu, na katerem so dobili demokratske mandate, brezdvomno ne bo mogla spremeniti razpoloženja večine, ki hoče na vsak način skleniti kompromis s skrajnim delom revizionistične opozicije samo zato, da v danem ugodnem trenutku zleze vsaj z enim svojim zastopnikom v vlado in četudi samo za en dan. Demokrati računajo z možnostjo tudi tam, kjer je ne more biti.

Dejstvo, da je demokratska stranka zavrgla svoja prvotna načela, da je s tem — z ozirom na svoje volilce — pogazila osnovni princip parlamentarizma, pove več nego vsi komentariji njene zgrešene politične taktike in ne ravno v vsakem oziru čedne strankarske metode. Demokratsko vodstvo je zakrivilo na račun svojih volilcev tako veliko politično nepoštenost, da mora resna in značajna javnost opozoriti narod na značilno demokratsko nedoslednost, ki bi mogla s pomočjo nesamostojno orijentirane večje ali manjše mase silno škodovati splošnim političnim interesom. Ako bi poštna javnost dopustila, da se na ta način uničujejo principi zdravega narodnega parlamentarizma, potem je soodgovorna za oligarhične posledice, ki bi nujno sledile takim strankarsko - političnim prevratom.

Zato je treba, da se združijo v eno fronto vsi oni naprednjaki, ki se zavdajo svojih političnih dolžnosti do naroda in države, dolžnosti, ki ne morejo imeti nič skupnega z načelno demokratsko nedoslednostjo.

Er.

Spričevalo naše nezrelosti.

Maribor, januarja.
Ravnokar dovršeno leto 1923 nam je med drugim prineslo tudi obnovo nemškega in nemčurskega gibanja v Mariboru, Ptuj, Celju in drugod po našem Štajerskem. Naši Nemci so spomladu ustanovili svojo lastno stranko, šil na to 18. marca samostojno v volilni boj in res tudi dobili svojega poslanca — seveda s pomočjo nezavednih slovenskih volilcev. Ta prvi nastop Nemcev in nemčurjev po osvoboditvi naših krajev, je vzbudil med nami mnogo pozornosti in razburjenja, ki so ga še povečale razne utemeljene in neutemeljene govorice o vrnitvi našega mariborskega gledališča, Dečjega doma, Mariborske kočje itd. Nemcem. Podobne novice so se ponavljale še potem vse leto in v decembru je vzbudila novo razburjenje vest, da hočejo ustanoviti Nemci v Mariboru svojo banko ter tiskarno, kjer bodo izdajali

v nemškem nacionalnem in hujškem duhu pisane liste. Ob vsaki taki novi vesti so se naši tukajšnji slovenski elementi združili ter skupno protestirali, poleg tega pa se je proti nemškim in nemčurjskim načrtom vodila tudi še druga borba v vseh mogočih oblikah. Naše časopise je o vsem tem mnogo pisalo in posebno demokratski listi so vedno zvrčali vso krivdo na vlado. Nočemo tu razmotrivati o tem, v koliko je to kričanje izhajalo iz čistih, res samo nacionalnih namerov in potreb in v koliko je bilo deloma le strankarska kampanja ene stranke proti drugi, ker za nas to ni glavno. Glavno in najvažnejše in kar hočemo tu v prvi vrsti naglasiti je to, da je že dejstvo samo, da je sploh prišlo do pona ne nemške akcije in do temu sleditih slovenskih protiakcij in protestov, za nas same spričevalo naše nezrelosti.

Ker hočemo biti slejkoprej objektivni, nočemo zanikati dejstva, da je vlada v tem oziru napravila gotove napake, glavna krivda in sama odgovornost za to pa leži v prvi vrsti v nas samih. Mi Slovenci smo tisti, ki tvorimo tu državni narod in zato bi tudi mi morali biti tisti, ki odločajo o postopanju oblasti v nacionalnih vprašanjih, ki se tičejo našega ozemlja. Če se pa vprašamo, kaj smo doslej storili, da bi moč tudi res dobili, moramo žal odgovoriti, da nismo le prav ničesar storili, ampak da smo se nasprotno še prav mnogo in intenzivno trudili, da bi izgubili še ono moč, ki smo jo imeli spočetka. Že dejstvo samo, da Slovenija danes v vladi sploh ni zastopana, potrjuje dovolj nazorno zgornjo trditve. Beograd dela danes brez nas, toda ne pozabimo dejstva, da tega ni on kriv, ker noče on tako, ampak le hočemo take — mi, in če dela brez nas, ni nikake čude če stori včasih kakšno napako in reši to ali ono vprašanje drugače kakor bi mi želeli in bi bilo v našem interesu.

Drugo vprašanje je, kaj smo storili, da bi Beograd poznal naše razmere? Nič ali pa prav malo. Slovenija je živela daleč od nekdanje Srbije in Srbi gotovo niso poznali naših razmer bolje, kakor smo mi poznali njihove. Mi pa smo poznali srbske razmere skrajno slabo in površno in jih večina med nami še danes ne pozna mnogo bolje. Vzamimo Makedonijo in makedonski problem, vzamimo odnošaje do Bolgarov, Albancev in Grkov. Kdor pozna makedonske razmere in ve, kaj so Bolgari zagrešili nad Srbi, se nikdar ne bo povzpelo do trditve, misli in predlogov, ki jih večkrat čitamo v »Slovencu« in tudi v nekaterih drugih naših listih. Glede našega nemškega in nemčurskega vprašanja je Beograd zagrešil tuintam ravno isto, kar se je pri nas zagrešilo o macedonskem in bolgarskem vprašanju, toda, to moramo priznati — v zmanjšanem, mnogo zmanjšanem obsegu. Slovenci, ki včasih naravnost zagovarjajo zahteve makedonstvujučih, se ne zavedajo, da delajo s tem isto, kakor če bi Srbi zagovarjali zahteve naših nemčurjev ali Nemcev, ali pa zanikali našo sveto pravico do Koroške in Primorja. Naša dolžnost bi bila torej, proučiti srbske probleme ter obenem poučiti Srbe tudi o naših problemih. Povedati moramo Srbom, da so nam nemčurji in Nemci isto, kar so njih makedonstvujuči, čeprav se radi svoje kulturnosti poslužujejo drugih navidez bolj nedolžnih metod in igrajo radi volka v ovčji koži; priznajmo pa tudi Srbom isto v obratnem smislu.

In končno, kaj smo storili mi sami od osvoboditve do danes, da bi za vedno zatrl pri nas nemško moč in nemški vpliv? Razen besed — ničesar. Na raznih shodih smo kričali proti Nemcem, se trkali na prsa, da smo sedaj mi gospodarji ter pisali v listih dolge članke proti nemškemu kapitalu, nemškemu vplivu, govorili o bojkotu itd., storili dejansko pa smo prav malo ali pa prav nič. Nasprotno, med nami — in to žalbog tudi v tistih krogih, ki najbolj kriče — so se našli vedno številni gospodarji, ki so s svoje močjo in osebnostjo podprli nemško gospodarsko moč, našli so se ljudje — tudi slovenski napredni politiki — ki so letali od Poncija do Pilata, samo da so za bomo nagrado, za čisto osebno korist, izplovili temu ali onemu Nemcu koncesijo, stanovanje, dovoljenje, da sme bivati pri nas itd. itd. Zato, ravno zato je današnje kričanje pri onih, ki so samj mnogo grešili, le kričanje tatu, ki hoče s tem odvrniti od sebe sumnje; pri drugih, ki so res pošteni in čisti, pa znak nesposobnosti in nezrelosti. Če bi poznali pri nas trezno politiko, politiko faktičnih interesov, če bi bili narodno dovolj zreli in zavedni tudi tedaj, kadar gre za denar in če bi bili znali že spočetka — kar je bilo tedaj še mogoče — zmanjšati in razorožiti moč nemškega kapitala, potem bi nemške in nemčurske nevarnosti danes pri nas sploh ne bilo več. Tega nismo znali storiti in tako smo si sami nakopali na glavo to, kar danes trpko občutimo. Zamudili smo mnogo, kajti kar bi se dalo v prvih povojnih časih z lahkoto doseči, se bo dalo danes le z združeno energijo vseh. Je pa tudi mnogo, nuno tega, kar se, enkrat zamujeno, ne bo dalo nikdar več popraviti. Prvo in glavno je danes: popraviti storjene napake, v kolikor je to mogoče in preiti končno od besed do — dejanj.

S.-p.

Beleške.

»Orjuna« je ponatisnila celotno naš članek »V znamenju bomb« in nato dostavlja: »Odobravamo ta simpatično pisani članek in se strinjamo z njim, s pristavkom, da nismo principiálni nasprotniki terorja, ampak smo pristasi terorja, kjer je umesten. Tukaj je bil umesten, kar nam priča odobravanje vse javnosti. Kdor koli je bil, ki je Nemcem dokazal, da vsaka niti z ministrskim dovoljenjem ne smejo počenjati, naj živijo«

Jutrova zadnja karikatura je vendar enkrat decentna in tudi risarsko posrečena. Ni pa popolna, ker manjka na karikaturi glavar demokratske stranke. Stati bi moral malo ob strani, držati se krmežljivo, pod njim pa bi morale biti zapisane: »Tudi jaz bi hotel rajši, pa me ne pustite.«

Pri »Slovenskem Narodu« jokajo. Narodnik za narodnikom odpevujejo list in niti osebne prešnje, niti številna pisma ne pomagajo. Vsa javnost pač pravi »Slovenski Narod«, ki je pokopal svoje slavne tradicije, naj tudi sam leže v grob.

Politične vesti.

Poljska in Mala antanta. Iz Varšave poročajo glede sestanka Male antante v Beogradu: Poljska ni član Male antante, toda z njo je vože zveza z Rumunijo, izkreni odnošaji s kraljevino Srbijo, Hrvatijo in Slovenijo, utrjeni z nedavno sklenjeno trgovinsko pogodbo in še več momentov, ki skupno interesirajo te države. Razven tega ima skupno delovanje Poljske in Male antante do neke stopnje že svojo zgodovino, ker smo že imeli dokaze o koristih takega skupnega dela na konferenci v Genovi, Haagu in Zenevi. — Francosko-češko pogodbo more smatrati Poljska kot garancijo za stabilnost stanja v centralni Evropi. Kakor Mala antanta, tako se trudi tudi Poljska, da obrani mir v Evropi in da si zajamči obstojajoče pogodbe. Prirodno je, da ta mireljubna politika obsega interes iztočne Evrope. Konec januarja t. l. se bo vršil v Varšavi sestanek baltičskih držav, katerih cilj je sličen nalogam Male antante. Kajti skupno delo Poljske z baltičskimi državami slednje je obranitev miru na severozahodni in gosposarski prepradi tega dela Evrope. Kakor je splošno znano, se razvijajo odnošaji Poljske napram velikemu istočnemu sosedu popolnoma zadovoljujoče. Priznanje sovjetske Rusije s strani Poljske daje največje upe za bodočnost odnošajev med Poljsko in Rusijo.

Izplačilo uradniških predjemov. Ministrstvo financ objavila potom Tiskovnega urada: V »Pravdi« od 2. januarja trdi notica pod naslovom »Včerašnja naredba o izplačilu predjemov«, da se po novejši izjavi ministra financ ne bo izplačal predjemov v vsotah, kakor jih je odredil ministrski svet, temveč v čisto drugacnih zneskih. Kot razlog za to navede »Pravda« pomanjkanje dovoljne količine denarja v državnih blagajni. — Finčni minister ni dal nikdar take izjave. Izplačilo predjemov se bo izvršilo v mejah, ki jih je odredil sklep ministrskega sveta in ki je bil objavljen v Službenih Novinah št. 300, z dne 31. decembra 1923.

Likvidacija zdravstvenih odsekov. V ministrstvu za narodno zdravje je bilo sklenjeno, da se odpravijo na podlagi zakona o administrativni razdelitvi države na oblasti pokrajinski zdravstveni odseki v Dalmaciji, Bosni in v Novem Sadu. Vsi ti odseki bodo likvidirani v teku tega meseca. Ne mesto njih bodo postavljeni inspektorati, katerih obseg se bo kril z obsegom oblasti. Na čelu inspektoratov bodo inspektorji, ki bodo nadzorovali delo državnih zdravnikov in sanitetnih ustanov. Inspektorati začnejo funkcionirati v teku prihodnjega meseca. S tem sklepom ministrstva za narodno zdravje je izvedena popolna centralizacija sanitetske službe v vseh oblastih naše države razen Slovenije in Hrvatske. Likvidacija v Ljubljani in v Zagrebu se bo izvršila na isti način.

Mednarodna železniška konferenca v Varšavi. 10. t. m. se prične v Varšavi mednarodna železniška konferenca, katere se bo udeležilo na 50 delegatov iz posameznih evropskih držav. Konferenca se bo bavila s sledečimi točkami: Vzpostavitev prometa med Parizom in Varšavo, vzpostavitev direktnih vlakov med Parizom, Berlinom in Rigo, vzpostavitev predvozne zveze, severnega ekspresnega vlaka (Petrograd, Varšava, Praga, Dunaj, Benetke, Milan, Nizza), železniška zveza med Varšavo, Rimom in Brindisi, poštni promet med Varšavo in Dunajem, posredni promet med Poljsko in Svico.

Makedonsko vprašanje. »Obzorje« pričbuje dolg članek o zadnjem sporu z Bolgarsko, katerega je hotelo demokratsko časopisje naprtili sedanjim vladi. List pravi, da je imelo demokratsko časopisje s svojo gonjo edini namen škodovati vladi ter izvajati med drugim: Da se reši spor z Bolgarsko, moramo skrbeti, da izpolnjuje bolgarska vlada mirovno pogodbo, pri čemur ji moramo pomagati s tem, da uzadovoljimo narod v Makedoniji s poštno in dobro upravo. Makedonija ne sme postati ognjišče nemirov, večna nevarnost vojne na Balkanu in v Evropi. Ne smemo biti slepi, saj je znano, da ima Italija koristi od našega spora z Bolgari. Sporazum z Bolgarsko bo rešil tudi makedonsko vprašanje in bo zagotovil Balkan Slovanom.

Pokret bolgarskih kmetov. Zemljodelska zveza, ki je po lanskem junjskem prevratu razpadla na več frakcij, se zopet organizira. Sicer še vedno ni prenehala borba med posameznimi frakcijami, vendar je prišlo med njimi do splošnega sporazuma glede strankinega predstevstva. Dragilev izdaja še vedno svoje »Zemljodelsko Pravdo«, dočim so druge frakcije ustavile svoje liste »Obnova« in »Narodno zaščito«. Ta neprilikaovni pokret se je pričel po sklicanju narodnega sobranja, ko so kmečki poslanci ustanovili svoj parlamentarni klub v svrhu reorganizacije stranke. Nedavno se je vršil v Sofiji sestanek predstavnikov bivše zemljodelske zveze. Na tem sestanku je bil izvoljen sledeči glavni odbor: Peter Stefanov, bivši okrožni načelnik v Varni in do zadnjega pristaja Dragileva, Slavko Drenovski, bivši narodni poslanec, dr. Ilija Karacov, bivši ravnatelj Narodne banke, Prodov, poslanec iz Burgasa in Ilijev, poslanec za harmanlijski srez. Glavni odbor je sklenil, da pozove tudi Dragileva, ki naj bi s svojo skupino povzdignil avtoritetu glavnega odbora. Glavno glosilo stranke je »Zemljodelska zaščita«, ki prične izhajati v kratkem. Vlada ni krogi so precej vzemirjeni vsled obnovljenega kmečkega pokreta. Zemljodelski poslanci v sobranju še niso pričeli borbe z vlado, toda v kratkem prično interpellirati vlado glede umora Stamboljskega in drugih kmečkih voditeljev.

Proces proti španskim generalom. Španski direktorji protestira v posebiti not proti inozemskim vestem, ki vedo poročati, da upliva vojaška oblast na volno sodišče glede procesa proti onim generalom, ki so obtoženi, da so zakrivili l. 1921 znane do-

godke v Melilli. Direktorji izjavlja, da je vsak vpliv izključen. V tej zadevi gre predvsem za generala Berengueria in Narvarra, ki sta bila vržena v ječo, kjer čakata razsedbe vojnega sodišča. Direktorji pravdnik Garcia Moreno zahteva za oba generala smrtno obsedbo. Kakor poročajo francoski listi, se zna zgoditi, da bi mogli izid procesa povzročiti resne nemire zlasti med avtonomisti in separatisti, ki širijo gibanje proti sedanjemu režimu.

Nemško-nacionalna barbarstva. Te dni je zaključila berlinska policija zelo zanimive preiskave proti nekemu članu protivoličnega korpusa »Oberland«, imenom Bär, ki je skupne z nekimi poročnikom Malwaldem nastrelil v Sleziji narodnika Samsona po naročilu nemške-nacionalne čuvajke. Bär je služil v tej formaciji za časa borbe proti Poljakom kot naveden vojak. Pozneje je bil unapredovan za poročnika. Poverilo se mu poročevalsko službo. Njegovo ime je kril s psevdonimom Bergert. V tej seji je služil narodnik Samson kot radiotelegrafist. Njegovo prave ime je ostalo nepoznano, kar ni imel po vsej verjetnosti v Nemčiji nobenih sorodnikov. Nekoga dne se je Samson branil, očericali skupne z ostalim vojakstvom ter je bil radi kršnje subordinacije kaznovan. Obenem se je sumničilo, da je vohun komunistov ter da daje vesti o stanju »Oberlanda« mednarodni komisiji v Bitumu. Nekoga dne sta ga Bergert in Malwald izvajala v neki gozdici ter mu tam sporočila, da je na smrt obsojen. »Bergert« ga je ustrelil s samokresom, tako da je bil takoj mrtev. Bär je tudi izpovedal, da so častniki na neki seji sklenili umoriti vse levčarske voditelje. Bär sam je dobil nalog, umoriti v poletju 1921, takrat v kopalšču Flinsberg se nahajajočega komunističnega poslanca dr. Paula Levyja. V Flinsbergu sta mu dva gosposda ta umor odsvetovala. Pozneje se je Bär sam javil policiji ter izpovedal svoj umor nad Samsonom. Bär pa niso aretirali. Čez nekaj dni se ga nemški nacionalci odvedli v avtemblu v Neustadt, kjer so mu rekli, da mora za svoje izdajstvo umreti. Policija ga je še pravečaste rešila. Bär se nahaja sedaj v zapornem mestu Neisse. Zaslili so že mnogo častnikov, vsakekar pa je cela zadeva ovirala v kajni palčkan nemške-nacionalnih mašinarij.

IZ BOLJŠEVIŠKE RUSIJE.

Prepir med obema strujama komunistične stranke se nadaljuje. Opozicija je očitala na svojih zborovanjih voditeljem stranke, da so pokradli take množice narodnega premoženja, da bi se mogla zgraditi s tem denarjem železnica od Moskve do Kijeva. Na strani opozicije je skoraj ves komunistični razračal. Strankin osrednji odbor pa se upira temu gibanju, ki bi vrglo sedanjo vlado, ter zabranjuje formiranje kakršnihkoli frakcij ali oddelkov v notranjosti stranke. Naredbe osrednjega odbora so veljale do sedaj kot zakon za celo stranko. S to diktaturo je vzdrljal osrednji odbor navlado v stranki in z njo v celil Rusiji.

Mnogo homatij je med delavstvom zlasti v Harkovu. V Moskvi je bilo aretiranih nad 3000 oseb, večinoma med buržnazijo. Ko se je sestel cerkveni zbor metoduštev, je bilo opaziti tudi na njem protiboljševsko gibanje. Mnogo opozicijsincev trdi, da je položaj sličen onemu v zadnjih mesecih carske dobe, ker je bila vlada tedaj ravno tako osvobodena, zmotni položaj prebivalstva pa je bil še mnogo boljše kakor je danes.

Razne vesti.

↑ VIRTUOZ GRINFELD.

Z Dunaja poročajo, da je umrl dne 4. jan. znani virtuoz na glasovirju Alfred Grinfeld v 72. letu starosti.

Velika poplava v Parizu. Kakor poročajo iz Pariza, je nastala nevarnost silnih poplav akuta. Reki Seine in Marne naraščata v istem razmerju kot leta 1919. Nivo zadnjih treh let je prekorachen po zadnjem stanju vode. Kolodvor Orsay, nadalje kolodvor na Esplanadi invalidov ter na trgu St. Michel sta izpraznjena. Voda stoji na teh kolodvorih že nad tračnicami. 27 vlakov so morali dirigirati na druge proge. V bližini palače Bourbons ter na Place de la Concorde so zazidali vse kanale, ki peljejo v Seine, da voda ne bi vrla v podzemni sistem kanalov. V ministrstvu zunanjih del deluje velika sesajka poklone vsega, kar je veda že napolnita vse kanale. V Rue de Lille, v kateri se nahaja nemške poslanstvo, ravnokar zapirajo ene kanale, ki vodijo v reko Seine. Mnoga predmestja so že pod vodo. Listi izražajo bojazen, da bi moglo trpeti tudi električni naprave.

Ropanja v Nemčiji. Dne 4. januarja ob pol 7. uri zvečer je prišlo v eno izmed deželnih tvornic za margarin T. A. Isserstädt v Berlin-Pichelsdorfu kakih 10 do 15 maskiranih mož, ki so bili oboroženi z armadnimi pištolami in ročnimi granatami. Izplovili so blagajno in odnesli približno 10.000 zlatih mark. Četudi so nastavlence ustrovali s strelnim orožjem, se je vendar enemu izmed njih posrečilo alarmirati policijo. Še predno pa je prišla policija na lice mesta, so roparji izginili. Zasedovanje v bližnjih ulicah in na kolodvoru je ostalo brez uspeha.

Jadranska Straža v Ljubljani pripravila marljivo vse potrebno za svoj prvi ples, ki se vrši 12. t. m. v Unioni. Cela prireditve se vrši v znamenju mornarice in bo ojaška godba svirala na veliki bojni ladji. Pripravljene sta za ta večer dve leti darili, ki jih dobila kot nagrado 1. dama, ki bo dobila od svojih prijateljev in čestilcev največ cvetlic — seveda pridejo v poštev le cvetke, ki se bodo v to svrhu dobile pri plesu, 2. ona oseba, ali skupina, ki bo s svojo originalno masko ali kostumom in dovipnim nastopom največ pripomogla do zabave in smeha. Kakor čujemo vlada med občinstvom za to tekmo že veliko zanimanje. Zato bo prireditve dobila značaj žalčivega večera in obeta biti vsled tega ena najbolj zabavnih prireditev letošnjega predpusta. Točeta je poljubna, kar še posebej povdarjamo, da se prireditve lahko vsakdo udeleži.

Glavni odbor Jadranske Straže.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 5. januarja 1924.

Razveljavljeni sklepi ljubljanskega občinskega sveta.

Pokrajinska uprava je rešila razne pritožbe obč. svetovalec Josipa Turka in hišnega posestnika Frana Stareta proti sklepom ljubljanskega občinskega sveta in odločila tako-le:

Pritožbo proti povišanju prejemkov m. uslužbencev se zavrača. Ugotavlja se, da so se za delavstvo določile previsoke mezd, ki niso v nobenem pravičnem razmerju s prejemki ostalih mestnih uslužbencev. Izvesti se mora zato regulacija delavskih mezd.

Pritožbi proti sistemiziranju 10 novih službenih mest se ugodni v toliko, da se prizna samo sistemizacija 1 klavir, živinozdravnika, Devet sistemizacij je razveljavljenih, in sicer dvojce arhitektov, dvojce pisarniških stavbnih praktikantov, dvojce pisarniških uradnikov, eden tehnično davčni uradnik, eden gasilski praktikant in eden živinozdravnik. Svoj ukrep utemeljuje pokrajinska uprava s tem, da ima mestna občina že dovolj uslužbencev in da sedanji skrajno slab gospodarski in finančni položaj mestne občine ne dopušča, da bi se povečali ogromni izdatki za uslužbenke brez najnujnejše in neodložljive potrebe.

Pritožbo proti prodaji stavbišča ob Aleksandrovi cesti se zavrača.

Upravičeno se smatra pritožbo proti oddaji stavbnih del mestne delavske hiše, ker se je izvršila pod roko. Pokrajinska uprava povdarja, da daje tako postopanje povod raznim sumničnim in povzročuje v javnosti nezaupanje v nepristransko postopanje mestne občine.

Pritožbi proti ustanovitvi pokl. gasilstva se ugodni v toliko, da se v mestnem proračunu ne smejo vnositi potrebščine za pokl. gas. Pokr. uprava utemeljuje svoj odlok s tem, da za velkopotezno ustanovitev poklicnega gasilstva ni za sedaj še nikake nuje, neobhodne in neodložljive potrebe in ker dotični stroškov ne prenaša sedanji, skrajno neugodni finančni položaj mestne občine, ki tiči v prav težkih dolgovih in ki pobira občinske doklade, naklade in davščine, ki so z ozirom na sedanje splošne gospodarske razmere že dosegle svoj višek.

P. pomnjamo, da se tako s pritožbami, kot z ukrepi pokr. uprave v polnem obsegu ne strinjamo in si pridržujemo da zavzamemo v prihodnji št. vsilki svoje stališče.

Stanovanjska mizerija.

Dunajska mestna občina izvaja velikopotezno stavbni program, po katerem bo v nekaj letih 30.000 tisoč stanovanj na razpolago. V Češkoslovaški so v preteklem letu s pomočjo vladnih subvencij zgradili 20965 stanovanjskih hiš s 48780 stanovanji.

In pri nas? V celji Sloveniji so občine zgradile komaj tucat hiš. Državna uprava pa za omiljenje stanovanjske bede sploh ničesar ni storila. Nasprotno, še povečava stanovanjsko bedo s tem, da z državnimi uradi zaseda stanovanjske hiše.

Edino zakon za zaščito najemnikov nekoliko uravnava stanovanjsko vprašanje. A še ta zakon je pomankljiv in predmet najrazličnejših razlaganj. Zakon za zaščito najemnikov ne predvideva revizij in ne pozna predpisov, koliko sobi ima lahko stanovanjski najemnik. Tako se še danes mirno dopušta, da ima dvojce oseb luksuriorno stanovanje več sob, dočim morajo številne družine stanovati v kletah, podstrežjih in vagonih.

Pomankljivi stanovanjski zakon je ustvaril pri nas le boj najemnika s hišnim posestnikom. Boj, ki je povzročil že toliko razburjenja, krivic in gorja. Za obe stranki. Zdi se, da je državni upravi celo po volji ta boj, ker se v prepričanju, pozabi na inscenatorja boja — državno upravo, ki nima prav nobene volje, resno od pomoči stanovanjski bedi.

Najprej bi morala državna uprava s svojimi uradi zapustiti stanovanjske hiše. Potem bi morala za svoje nameščence, ki so brez stanovanj, zgraditi stanovanjske hiše. Če država od privatnikov zahteva gradnjo stanovanjskih hiš, je državna uprava kot prva poklicana, da gre z dobrim zgledom naprej. Le z gradnjo novih stanovanjskih hiš, se bo rešila stanovanjska mizerija, drugače pa nikdar ne. Sicer se rado povdarja, da država nima sredstev za gradnjo stanovanjskih hiš. Neutemeljen povdarek. Ako ima »skrahirana« Avstrija denar, zakaj bi naša bogata država ne imela? Če se pri vsaki priliki tako radi sklicujemo na Češkoslovaško, zakaj je ne bi posnemali v stanovanjski akciji.

Samo s papirnati odredbami, s shodi in resolucijami ne bo stala nobena hiša.

Свима своїм читаоцима православне вере Уредништво „Народног Дневника“ срдечно честита светли празник Христова Рођења.

— Važna razsodba državnega sodišča. Šesti oddelek državnega sveta je z oglirom na konkretno pritožbo odločil, da se mora upokojenim oficirjem bivše avstro-ogrsk armade vsteti v pokojnino tudi čas od preobrata pa do njihovega formalnega sprejema v jugoslovensko vojsko in da je vsled tega mnenje vojnega ministra, ki je hotel vsteti v pokojnino samo službeno dobo od sprejema v jugoslovensko armado, napačno.

— Pred stavko pri zagrebški cestni železnici. V Zagrebu je že pred dvema mesecema prišlo do nesoglasja med nameščenimi cestne železnice in njeno upravo. Prvotno je bila razsoda, da se gre za povišanje plače, zadnje dni pa se je stvar razjasnila. Neki voznik cestne železnice je namreč že pred dvema mesecema preskrbel bivšemu svoemu tovarišu, nekemu sprevidniku brezplačni voznik listek, kar je smatrala uprava za goljufijo in vozniku službo odpovedala. Ta je bil na slučajno zastopnik delavcev in ti so mislili, da mu je uprava odpovedala službo vsed njegovega delovanja kot delavski zastopnik in so zahtevali, da ga sprejme zopet nazaj v službo. Ker tega uprava ni hotela storiti, so delavci zagrozili s stavko. Se radno pa je bil ta spor likvidiran, je pa uprava odpovedala službo dvema sprevidnikom, ki sta vsled boleznosti izostala iz službe dalje časa. Kot bi jima bil delodajalec dolžan plačevati prelemed. Eden od obeh je bil samo dva meseca v poskusni službi, prejemal pa je plačo že 16 mesecev, drugi pa že 9 mesecev. Delavci so za oba sprevidnika zahtevali nadaljnjo izplačevanje prejemkov, uprava je pa zahtevo kratkoma odhila. Inspekcija dela je pozvala obe stranki na razgovore, katere je uprava odklonila in odkazala sprevidnikom službo, katero morata nastopiti v roku, ki ga določa zakon. Vsled tega so delavci iznova zapretili s stavko in položaj je danes takšen, da je malo upanja, da bi se poravnal mirnim potem.

— Zatvoritev pomožne pošte Sv. Rok ob Sotli. Pomožna pošta Sv. Rok ob Sotli v področju pošte Rogatec je bila 21. decembra 1923 začasno zatvorjena.

— Osvoboditev od plačila taks. Finančno ministrstvo je izdalo odredbo, po kateri oprošča jugoslovnsko Orlovsko Zvezo v Ljubljani in vse njene odseke po celih kraljevini od plačila takse za vse njihove prošnje, ki jih vlagajo pri državnih oblastih, in za vse njihove prireditve.

— Slavnostna otvoritev strokovne nadaljevalne šole gostilniške in kavarinske obrti bo dne 7. januarja 1924 ob 11. uri v prostorih g. Krapeža, restavracije »Zvezda«. Spored: Slavnostni nagovor. Razlaga važnosti šole. Govor o posameznostih. — Gospodari se prošlo, da poslušajo svoje vaje lično obločene pavočasno oziroma točno k slavnosti. — K zanesljivosti udeležbi najjujudeje vabi najstevstvo.

— Neurje v Splitu. Staro leto je potekalo v Splitu v znamenju viharja, kakršnega jadranska obala že dve leti ni doživela. Že 28. decembra sta se začela krizati močan severovzhodni in burja, ki sta naslednji dan toliko zdvijala, da je bil Split popolnoma odrezan od ostalega sveta. Železniška zveza je bila prekinjena že par dni pred vsled visokih snežnih zametov, viharji so pa toliko razburkali valove, da je 1. 29. decembra popolnoma ustavljen tudi promet po morju. Ob 6. uri zvečer je bil Split brez vsake luči. Vihar je metal s streh opeko in porušil tudi nekaj dimnikov. V pristanišču so se vsled viharja potrale verige, s katerimi je bil pritrjen k obali veliki Matijević dok za dviganje ladji. In vihar ga je zagnal na sredo pristanišča. Kljub velikim napravam se morarjem ni posrečilo, da bi ga bili zopet privezali k obali. Več malih ladji je vihar odnesel na odprto morje. Njihova usoda še ni znana. Parniki, ki oskrbujejo promet z otoki in obrežnimi mesti, so morali 48 ur ostati v lukah, kjer jih je ravno zalotil vihar. Ljudskih žrtvi ni bilo, materialna škoda pa je dosegala velike vsote.

— Paskilevičeva obsodba. Kakor poročajo iz Zagreba, bo izrečena obsodba nad Paskilevičem prihodnji teden, najbrže dne 10. januarja. Po obstoječih zakonih kazni ne bo presegala 10 let, pa ne bo manjša od 5 let. V zagrebških krogih vlada za obsodbo veliko zanimanje.

— Požar v gimnaziji v Subotici. Zadnji četrtki je ob 10. uri dopoldne nastal v gimnazijem poslopju v Subotici požar, ki se je začel zelo hitro širiti. Ker se je dijaštvo nahajalo ravno v svojih razredih, je nastala velika panika. Vsa je hotel biti prvi pri vratih. V gneči je bilo nekaj dijakov lažje ranjenih. Gasilec se je končno posrečilo, da se v izpraznjenem poslopju požar lokaliziral. Poslopje sicer ni uničeno, vendar toliko poškodovano, da ne bo moglo prav kmalu služiti svojemu namenu. Vzrok požara ni znan.

— Sankanje po javnih prostorih. Občinstvo se opozarja, da je vsako sankanje in vožnja s smučjo po travniških in gozdnih parcelah mestne občine v tivoliskem rajonu, kakor tudi po vseh javnih prostorih prepovedano. Proti vsakemu, ki se ne bi hotel temu pokoriti, se bo uvedlo kazensko postopanje.

— Ključ (Wertheim) se je našel na Sv. Petra cesti. Dobil se pri Zalazniku, Emonska cesta 2/1.

— Čegavo je kolo? — Orožništvo v Smedniku je zaplenilo pred kratkim kolo znamke »Metzler Prima Extra, Kottling Oraz«, tov. št. 126.485. Številka je bila prepleksana. Kolo je bilo zaplenjeno nekemu neznanu, ki je kolo prodal v gostilni Toni in je pobemil, ko se je zbal, da ne bi prišel orožnik, ter je pustil kolo v gostni. Lastnik naj se zgleda pri orožnikih v Smedniku ali pri policiji v Ljubljani.

— Prijeleči vlomilec. Meseca julija je bilo vlomileno v lovsko kočjo na »Kozjeku«, last Edvarda Dolence iz Kranja. Vlomilec so vdrl skozi razbita vrata in odnesel šest riht, odejo, nekaj sadorka, makaronov, drobova, 4-5 steklenic masti, smod in nekaj navadnega amonitna v skupni vrednosti 1500 Din. Orožništvo se je posrečilo, da je prijele vlomilce in sicer so aretirali Jože Mali iz Sp. Vetrinega, Alojzij Zaplotnik iz Senič, Janez Mali iz Golnika in Aleš Kanc z Orke, katerim je dokazano, da so lavi-Mu ta tatvina vili.

— Kranj. (Čudna komunalna politika). Na zadnji seji občinskega odbora je prišla zopet v razgovor prodaja gasilskega pašnika. Na zadevno interpelacijo je dal g. župan Pirč željena pojasnila o dosedanjem poteku pogajanj med pritožniki in češko-slovensko tovarno tkanin. Pri tej priliki je več občinskih odbornikov grajalo postopanje župana. Mesto da bi bil kot poklicani varuh občinskih interesov skušal po svoji moči vplivati na potek pogajanj v tem smislu, da bi prišlo do mirne poravnave in da bi mesto imelo od poravnave čim večjo korist, se je župan od pogajanj odstranil v tistem trenutku, ko so pritožniki zahtevali, naj tovarna mestu plača za tretjo prodano parcelo 500.000 Din. G. župan je, začuvši to, izjavil, da te zahteve ne more smatirati resnim, je vzel klubok in odšel proč. Po mestoma zelo burni debati je bilo treba odločiti med dvema predlogoma: Opozicija je predlagala, da se naj župan tudi v bodoče pogajanja udeležuje in gleda na to, da bo od njih imelo mesto kar največjo korist. V imenu večine pa je postavil g. dr. Sabothy, občinski odbornik in obenem pravni konzulent tovarne — protipredlog, ki daje županu prosto roko — glede nadaljnega postopanja v tem spornem vprašanju ued mestno občino in gasilski tovarnam. Ta drugi predlog je bil sprejet, predlog manjšine pa zavrnjen!

— Za Malgajev spomenik v Guštaniu je odbor prejel sledeče nadalnje zneske: Ivanica Serbec, Slovenjgradec Din 618.—, Dr. Dušan Senčar, Prevalje Din 660.—; Rudolf Pevec, Mozirje Din 30.—; major ratne morarice Miroslav Dobrovnik, Novi Sad Din 325.—; Stanko Komac, Ptuj Din 71.—. Preje izkazanih Din 10.106,75, skupaj Din 11.810,75.

— Celjske vesti. — Cene na celjskem trgu dne 1. januarja. (V dinarjih.) Mesne cene: Govedina v mesnicah I. 25, II. 22,50, na trgu I. 22—24, II. 19,50, telatina I. 32, II. 30, svinjina I. 32—35, II. 32, slanina I. 43, II. 41, mast domača 44, ameriška 39, šunka 45, prekajeno meso I. 45, II. 40, Mleko liter 4, eno jajce 2—25.—, Specerjsko blago: kava 40—64, pražena 48—68, kristalni sladkor 22, v kockah 23, riž 8,50—11, namizno olje 32, bučno 40, Moka in mlevski izdelki: moka »00« 6,20, »0« 6,20, »2« 5,70, »4« 5,30, »6« 4.—, Kurjivo: 100 kg črnega premoga 51, rula-vega 26,50, kubični meter trdih drv 150, 100 kg trdih drv 40, kubični meter mehkih drv 120, 100 kg 32.—, Žito: pšenice 380, riž 350, ječmena 300, ovska 300, koruze 280, fižol 600—650, graha 1500, leče 1400.—, Krma: pšeničnega sena 100, poljskega 75, kislega 50, slame 50.—, Vreme. Po južnem vremenu, katero je zavladalo v četrtki pri nas, smo imeli v noči od četrtka na petek močan vihar, za katerim je pričelo močno snežiti. Snega je že precej zapadlo in če bo tako močno snežilo, bomo dobili precej visokega. — Umrl je v Prešernovi ulici hišni posestnik Josip Wouk v 77. letu starosti. — »2X2=5« se igra v torek 8. t. m. v našem mestnem gledališču. Odstajeta ga Vera Danilova in g. Rogoz. — »O nalezljivih otroških boleznih« predava jutri v ponedeljek, 7. dec, na celjskem ljudskem vseučilišču g. dr. Anton Schwab.

— Tržne cene v Celju. Dne 1. januarja so bile v Celju sledeče cene: govedina 25—22 Din za 1 kg, vami in pljuča 8—10 Din, jetra in ledvice do 22 Din, loji 10—25 Din za 1 kg, Telatna 32—30 Din, svinjina 35—32 Din za 1 kg, Slanina 43—41 Din, domača mast 44 Din, ameriška 39 Din za 1 kg, šunka 45—40 Din, prekajena glava do 20 Din za 1 kg, Klobase krakovske in šunkove do 50 Din, hrenovke do 35, solifade do 30 Din za 1 kg, Sveže kranske klobase do 50 Din, suhe domače klobase do 60 Din za 1 kg, line salame do 130 Din za 1 kg, Perutnina: piščanec 15—20 Din, kokoši 25—50 Din, petelin 40—50 Din, raca 40—50 Din, gos do 150 Din za komad, Domač zajec 25 do 30 Din, Mleko, maslo, jajca, sir: 1 l mleka 4 Din, 1 kg surovega masla 60 Din, 1 kg črnega masla 58 Din, 1 kg masla 48 Din, 1 kg bolniškega sira 60—70 Din, 1 jajce 2—25 Din, Staro vino 12—15 Din za 1 l, novo vino 9—12 Din za 1 l, pivo 7 Din, Zganje 25—30 Din za 1 l, Kruh: 1 kg belega kruha 7, 1 kg črnega kruha 6 Din, 1 kg žemlje 10 Din, Sadje: 1 kg jabolk 5—3 Din, hrušk 8—7 Din, orehov 8 Din, suhe češnje 8—11 Din, suhe hruške 6,50 Din, Specerjsko blago: kava Portoriko 64 Din, Santos 50 Din, Rio 40 Din, sladkor v kockah 23 Din, kristalni 22 Din, riž 11—8,50 Din, 1 l namiznega olja 32 Din, bučno olje 40 Din, vinski kis do 4 Din za 1 l, Testenine 21—13,50 Din za 1 kg, Moka bela 6,20—4 Din za 1 kg, krušna mešana 4 Din za 1 kg, ržena 5,60 Din; Jesprenj 5,40 Din, otrobi 1,80 Din, koruzna moka 3,40 Din, koruzni zdrob 4,50 Din, pšenični zdrob 6,50 Din, ajdova moka 8,50 Din za 1 kg, Žito: pšenica 380 Din za 100 kg, riž 350 Din, ječmen 300 Din, oves 300 Din, koruza 280 Din, fižol 600—650 Din, grah 1500 Din, Kurjivo: črni premog 51 Din za 100 kg, rujav premog 26,50 Din, Kubični meter trdih drv 150 Din, mehkih drv do 120 Din, Krma: sladko seno do 100 Din za 100 kg, kisló seno do 50 Din, Salata endivija 0,75—1,25 Din za komad, karfižla 2—3 Din, kisló zelje do 5 Din za 1 kg, krompir 1,25 za 1 kg, repa 0,25 Din za 1 komad, kisló repa 1,50 Din za 1 kg.

— Mariborske vesti. Zahteva hišnih posestnikov, da se ukine stanovanjski zakon, je izzvala hud odpor med najemniki. Ob priliki svojega letnega občnega zbora v drugi polovici tega meseca bo Društvo stanovanjskih najemnikov najenergičneje poudarilo svoje stališče v tem pogledu. — V minulem tednu je umrlo v Mariboru pet oseb, in sicer tri moškega in dve ženskega spola. — Nočno lekarništvo službo ima prihodnji teden v Mariboru lekarna »Pri zamorcu« v Gosposki ulici. Zdravniško inšpekcijso službo ima zdravnik dr. Fran Jankovič v državni moški kaznilnici. — V nedeljo 6. t. m. popoldne ob 3. uri se vrši v prostorih restavracije Halhvald v Jurčičevi ulici letni občni zbor Društva začeljejecev. — Razpisano je mesto tržnega nadzornika za Maribor. — Koncert Oslabene Matice, ki je bil določen za 15. t. m., se je moral vsled dejstva, da je tiskar Götz odpovedala dvorano, preložiti na 6. februarja t. l.

— Ljudsko gibanje v Mariboru v letu 1923. V letu 1923, je bilo v Mariboru rojenih 941 otrok in sicer 472 ženskega, 469 pa moškega spola — med temi je bilo 48 mrtvorjenih; umrlo jih je na 743, t. j. 419 moških in 324 ženskih oseb; porok je bilo vseh skupaj 399.

— Pomankanje poštnih znamk. Poštni znamk več ali manj vedno primanjkuje, in sicer ne le v Mariboru, temveč tudi drugod v Jugoslaviji. Dr. Tomšič v Mariboru je dobil pred kratkim pismo iz Čakovca z napisom »Polnoma plačano v solovincu«.

— Ptnjske novosti. Dne 6. januarja prirediti tuk, gasilno društvo v Drušvenem domu plesno veselico s tombolo. — Dne 12. t. m. priredi svoj plesni venček društvo za usnjarsko obrt.

— Ponesrečeni delavci. V papirnici v Goricanah pri Medvođah je padel na delavko Katarino Golarjevo naložen vozček in jo poškodoval na glavi. Prepeljal so jo v ljubljansko bolnišnico. — V tovarni cementa »Zagorka« v Zidanem mostu je demontiral I. Zidar parni kotel, ki je nepričakovano padel nanj. Težak kotel je moža skoro popolnoma zmečkal. — Delavcu Avguštinu Jazbecu pa je zmečkal in polomil kotel desno nogo in so ga morali odvesti v celjsko bolnišnico. — V tovarni A. Westen se je delavka Lucija Kračun nevarno obrezala s pločevino po levi nogi. — V kamolomu »Annenik Celje« v Zagradu pri Celju je padel delavcu Matiji Zupanu kamen na levo roko in mu jo težko poškodoval. — Pri lesni industriji Feliks Stare v Radomljah si je obrezal strojni delavec Jakob Slevce desno roko. — Pri Jakobu Oberwalderju & Komp. v Domžalah se je zbolel delavec Lovro Flis z žebeljem v nogo. Rana se mu je inficirala in je nevarna. — Lesnemu delavcu Jožetu Kralju je padel pri lesni industriji »Gorjanci« v Novem mestu težak hloď na levo roko in mu jo zmečkal. — Pri gradbi železnice v Pavlovcih pri Ormožu je padel delavcu Tomo Gribanovu vozček z materialom na levo nogo in mu jo zmečkal. — V zalozni pive »Laško« so zmrznili delavcu Martinu Čehu pri spravljanju ledu vsi prsti na rokah in dva prsta na levi nogi. — V tvorinici stekla v Hrastniku se je steklar Josip Žibret pri stiskalnici obrezal po desni roki, rana se mu je inficirala. Ravnotani se je obrezal mizar pomočnik Viktor Gorjup na stružnem stroju po vseh prstih desne roke, veza ka Peršič Valpurga pa je padla in si izpahnila levo roko v komolecu.

— Tečaj za krojenje se otvorilo začetkom meseca januarja. Poučevalo se bo de po najnovejših krojih in modelih za šivilje in krojače. Ker je kroj zelo praktičen, se lahko tečaj udeležijo oni, ki niso izučeni krojaštva. Tečaj so popoldanski in večerni. — Oblastveno preizkušnje in koncesionirani učni zavod za krojenje, Židovska ulica 5, Ljubljana.

Sport.

— Smuška tekma za prvenstvo Slove- nje preko vsa »Menešič«, se bo vršila dne 20. januarja t. l. Začasní program: dne 20. t. m. (nedelja) jutraj odhod tekmovalcev z vlakom ob 5.50 iz Ljubljane (Glavni kolodvor) do Borovnice (6.30), odhod takoj dalje na Pokojišče (smučke na vrhovi!) — Po prihodu na Pokojišče ob osmih zbor vseh smučarjev pred gostilno »Pri Colnarju«. Razglas odredbe JZSS za tekmo, vadjanje ševilk, nato odmor. — Točno ob 10.30 skupni odhod na start na Vel. Trebovniku 807 m nad Zavrhom. Prvi krmari odleti ob 10. naslednji po enominutnih intervalih. — Proga: iz Vel. Trebovnika pred Pokojiščem čez Vinivrh 984 m in Strazišče 954 m v Cerklino. Cilj na polju zapadno pred Cerklino. Dolžina proge nad 20 km. — Po tekmi zbor vseh smučarjev v hotelu »Zumer« v Cerklini, kjer se proglasi smuški prvak za Slovenijo 1924. Povratek: v Ljubljano z večernim vlakom ob 21.36, dohod v Ljubljano ob 22.36. Eventuelne male izpremembe bodo pravočasno objavljene. — NB! Za slučaj, da bo mogoče dobiti zasilno prenočišče (na slani v toplih sobah) na Pokojišču in v Zavrhu, oddelajo tekmovalci že v soboto ob 14.30 iz Ljubljane. Sportniki, ki bi blagovolili pomagati pri nadziranju nenavadno dolge proge, naj se zgledo do 15. t. m. pri JZSS, Ljubljana, Tvrška Gorre, Ljubljanska kreditna banka.

— Smuški tečaj v Kranjski gori se bo vršil, kakor je bilo napovedano, od 6.—14. t. m. Pričelasho se je dovolj udeležencev. Interesanti za tečaj, ki se še niso prijavili JZSS, naj se odleži javilo kar osehno pri voditelju tečaja g. R. Badluri v Kranjski gori. Sportniki, ki ne utegnejo nastiti permanentno v tečaju, ampak le nekaj dni, se tečaju lahko pridružio. Nastalni udeleženci tečaja ter domačini in hvci iz kransko-gorske okolice so prijavnine prosti. Udeleženci so se prijavili iz Ljubljane, Kranja, Beograda, Gorice in Celja.

Udeležba jugoslovane na olimpijadi.

Vprašanje našega sodelovanja v Parizu stoji še vedno na mirni točki. Vsi koraki, ki jih je podvzel naš olimpijski odbor, da bi dobil tako potrebna denarna sredstva, so ostali brez vsakega uspeha. Vsled tega je sklenil olimpijski odbor, da priredi loterijo, ki jo je finančno ministrstvo tudi odobrilo.

Nemčija in olimpijske igre.

Predsednik nemškega državnega urada za telesno vzgojo dr. Lewald je izjavil, da se Nemčija ne bo udeležila letošnjih olimpijskih iger. Dr. Lewald sicer priznava, da je zlasti predsednik Olimpijskega odbora, baron Coubertin pokazal dosti narodne stitljivosti, toda v Pariz Nemci ne gredo. Pač pa se bodo udeležili olimpijade v Holandiji leta 1928.

Anglija vstopi v F. J. F. A.

Angleška nogometna društva so sklenila, da vstopi Anglija v mednarodno nogometno zvezo.

Izpred sodišča.

DRUŽINSKE RAZMERE.

Sporla sta se dne 14. okt. Ivan Jeraj, zemljak in Smedniku, in pa Josip Rozman, in sicer zaradi neljubega vmešavanja v tute družinske razmere. Kot običajno, je imelo tudi to vmešavanje zle posledice. Pograbil je Jeraj srednje veliko sekuro in udaril Rozmana po glavi in bi ga bil gotovo ubil, da ni ta udarca v toliko prestregel, da je padla sekira na glavo poševno. Vrh tega ga je udaril s sekuro še po stegnu. Le z ozirom na priznanje in pa vpoštevajanje vredne razmere je bil obsojen Ivan Jeraj samo na 10 tednov težke ječe.

§ 104 — JARC IN LIST.

Posestnik France Svezel v Zg. Gorlah pri Bledu je bil obtožen, da je dne 28. avg. 23. v Rečici naharil občinskega redarja na Bledu, ki mu je prinesel neko odredbo stanovanjskega urada v Radovljici. Jezilo je moža, da so mu rekvirirali gospodarsko poslopje v stanovanjske namene. Pograbil je list, ga raztrgal, vrzel strahujučo pod nož in zaklical, najboljše je, da se tem hudim kroglja v glavo spusti. Pri obravnavi se je Svezel zagovarjal, da je ravno larec tehtal, ko mu je dal stražnik list v roke. Jarc se je stresel — in list se je raztrgal. Da bi pa kaj zmerjal, je Svezel odločno zankal, marveč se je ležal samo na dotične zaupnike, ki so povzročili ta odlok. Obsojen je bil radi prestopa po § 315 k. z. na 100 Din globe ali 24 ur zaporu in povračilu sodnih stroškov.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

7. jan. ponedeljek: »Mogočni prstan«. R. A.
8. jan. torek: Zaprtlo.
9. jan. sredo: »Smrt majke Jugovič«; ro-jaska predstava.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

7. jan. ponedeljek: Zaprtlo.
8. jan. torek: »Psojglavci«. Red C.
9. jan. sredo: »Suzanna tajnost, Mozart in Salleri, Gianni Schicci«. Red B.

REPERTOIR MARIBORSKEGA GLEDALIŠČA.

Nedelja, 6. januarja: Ob 8. uri zvečer:

»Lumpacil Vagabund«.

Ponedeljek, 7. januarja: Zaprtlo.

Torek, 8. januarja: »Onstran življenja«.

Abonement E.

— Ljubljanska drama. — Na dan Sv.

Treh kraljev se vzpirajo v dramskem gledališču zadnjič v tekoči sezoni kot ljudska predstava po znižanih cenah božična povest »Peterčkov poslednje sanje« z godbo, petjem in baletom. Istega dne zvečer bo prva repriza Galsworthyjeve tragikomedije »Golobček, ki nam kaže v izborni karakteristiki družbo izvajencev in njihovih poboljševalcev. Začetek popoldanske predstave ob 3. uri popoldne, večerne ob 8. uri zvečer.

— Slovensko marionetno gledališče v Mestnem domu. Slovensko marionetno gledališče uprizaro v nedeljo, dne 6. januarja na dan sv. Treh kraljev in hkrati na Galsperčkov god lutkovno igro v 5 dejanjih s predigro »Doktor Faust«. Ta igra, ki je prirejena po čeških in nemških lutkovnih igrah 18. stoletja, je literarno znamenita, ker je baš ta predhodnica poznejšega Goethevega Fausta. Ljubljana naj ne pozabi ogledati si te zanimive igre, ki ji dajeja tu dovaja, že z grozo ožarijena fantastika in pa prostodušni, solčni humor Galsperčkov, svojevrsten čar in zvok. Igra, ki je navdušila mladega Goethela, bo kakor upamo tudi naša drobno in odraslo publiko. Ceneje občinstvo se opozarja, da se vrši samo ena predstava in sicer ob 15. Druga, večerna predstava se je namreč morala radi nezadostnega obiska za nedolžen čas prekiniti. Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10. do 12. ure dopoldne.

— Dr. Rigo in Janko Ravnik prireditelja svojih koncertov v četrtki dne 10. januarja v Filharmonični dvorani. Borat spored obsega pesmi iz domače in svetovne literature. Posebno opozarjamo na ciklus Ravnikovih samospelov, ki se tokrat prvokrat javno izvajajo v celoti. Izreden uspeh, katerega je dosegel Rigo s svojim prvimi koncertom, nam jamči za prvovrstni užitek tudi drugega koncerta. Vstopnice v Matični knjižarni.

— »Planinski Vestnik« št. 1 je izšel in prinaša sledečo vsebino: Dr. Jos. Oblak: Ivan Cankar, verni sin prirode; dr. Stanko Tominec: Čez severozapadno steno Pri-slonika; dr. M.: Usoda naše planinske flore; Brunon Rotter: Planinstvo na Pohorju; Janko A. Krefl: V dežju in snegu na Savinskih planinah; Kotiček: Na Triglavi in višje; Čez hrib in dol: Čez Ortočico v Logarsko dolino; Društvene vesti, obzor in razjasnitve slik.

— Gledališka razstava na Dunaju.

Vladni svetnik: FRANJO ŽUPNEK.

Regulacija — osuševanje in namakanje — Cerkniškega jezera in notranjskih kotlin*

(Nadaljevanje.)

XII.

Na tozadevno »ovlastitev« gospoda re-
toranta ministrske-agrarne komisije, naj za
prvo naredim kako manjšo »vzorno melio-
racijo«, sem napravil za osuševanje in nama-
kanje zgornje Pivske doline in za stabiliza-
cijo Palčiskega in Petelinskega jezera in
Dravsko-Zagorske jezerske »retencije«.
Vse mapne črteže imenike udeležencev in
zemljišnih posestnikov in pristopne iz-
jave za St. Peter, Trnje, Rodovo vas,
Palče, Drskovce-Parje, Petelinje, Sevice
itd.

Za te načrte in zemljiške razvorbne sem
pridobil celo cesarsko kobilarno Prestranek
— Bile—Vlačno—Škulje—Lipico in vrhovni
dvorni konjarski urad (Oberst-Stallmeister-
amt) na Dunaju; toda posestniki iz Trnja,
St. Petra itd. so zaprosili le za komasacijo
in menjavo svojih gorskih senoženj »Gora,
Jančerja in Sv. Trojica (nekaj čez 800
oralov travnikov) proti cesarski kobilarni
»Vlačno« (okoli 870 oralov njiv, travnikov
in obsestnih gmajne, grmovja) in napravilo
vse ukrajne ceste do St. Peterskega ekvi-
valentnega gozda, na Javorniku (11,5 km).
Komasacijo, osuševanje in namakanje svojih
travnikov ob Pivki so pa odklonili, češ, naj
poprej reguliramo Nonošo in zabranimo
tjane silne poplave, ker je osuševanje in
namakanje dosti večje naložbe doline toliko
bolj potrebno že zgolj radi tega, ker so tam
včasih take poplave, da je promet iz Hre-
novice in Hraša v Landol, Smihel, Predlamo,
Gorenje in Studeno kar cele tedne onemo-
gočen, pri polnih nevihtah pa blatna voda
izpod nanskih brd velike travnike pri
Hrenovicah in pri cesarski kobilarni pri-
stavi Škulje (Schickelhof) tako poblati, da
seno še za stello ni porabno.

Ministrski referent, baron Beck, ki sem
mu moral o teh melioracijah vedno osebno
poročati, je bil radi te nezaupljivosti St.
Peterskega, Trnov, Slavinjanov itd. to-
liko bolj ozolovljen, ker nam je bilo na tem
ležeče, da se napravijo predstojajoče »re-
gulacije, osuševanje in namakanje vzorne
naprave« v najbližji bližini slovičnega že-
lezniškega križišča St. Peter na Krasu, od-
koder bi se najlažje izkazovalo v spodbudo
in poduk za druga enaka dela in naprave
v lužnih primorskih deželah. Ta nespamet-
na odklonitev, katero so pivske podobne
pozneje zelo obhajevale, pa ni bila samo
radi tega skrajne neumnosti, da so zamu-
dili Pivčan najugodnejši trenotek, da bi bili
dobil velike deželno-kulturne, melioracijs-
ke naprave poplavinoma zastoni, ampak isti
s tem tudi zavlekli predpriprave in pred-
dela za velike vodne rezerve v regulira-
nem Palčiskem in Petelinskem jezera ter
v dravsko-zagorski jezerski retenciji, ki
smo jih potrebovali za plovben kanal Du-
naj-Trst in za kanalski obrat.

Vzlic temu sem pa dobil overjvljenje;
a) naj zaproseno komasacijo St. Peter-Trn-
ski senoženj na Sv. Trojici in zaproseno
*) Prošnj, da bi naš list nadaljeval za-
nimiva izvajanja g. vl. svetnika Župneka,
rade volje ustrežemo, ker je zadeva sploš-
nega gospodarskega interesa prizadetih
krajev, Ured.

Dopolnilna volitev članov in namest-
nikov v dohodninsko komisijo davčno
oblasti v Slovenjgradu.

Na zaupnem sestanku gremila trgo-
vec za politični okraj Slovenjgradec in Pre-
valje, obrtnega društva slovenjgradskega
političnega okraja, zadruge gostilničarjev
in krojačev ter čevljarjev slovenjgradskega
sodnega okraja je bila dne 2. januarja t. l.
v Slovenjgradu sporazumno postavljena
slednja nestrankarska gospodarska kandi-
datna lista:

Člana:

1. Rojnik Ivan, gremilni odbornik
in trgovec v Slovenjgradu.

2. Vrhnjak Ivan, kmet, gostilničar,
in lesni trgovec v Pamečah, okraj Slovenj-
gradec.

Namestnika:

1. Kralj Ivan, načelnik obrtnih dru-
stev političnega okraja Slovenjgradec, mi-
zarski mojster in hišni posestnik v Slovenj-
gradu.

2. Kumprej Miha, kmet in lesni trgo-
vec v St. Danjelu, okraj Prevalje.

C. Golar:

Marjanica.

Marjanica je bila sestra tiste Man-
čice, ki je toliko gorja zbudila v srcu
zajubljenega kuže, pa ni bila njena
sestra po krvi, temveč po pastirski pa-
lici, zakaj tudi Marjanica je bila pasto-
rica, in velika in pisana je bila njena
čeda. Med njene pohlevne ovčice in
drobna jagnjeta se je zmešalo sila bele-
ga kamenja in sivih skal in razjednih
dečin, in predzrna in vsiljiva je bila ta
nepoklicana druhal. Zasedla je najlepši
mesta in se je pasla po solčnih
obronkih in visokih rebrih, vsa debela,
prešerna in samopašna in se ni hotela
oprtni ovčicam in jagnjetom, ki so bila
mehka in sloka in so se jim videle ko-
ličice pod mehko volno. Njihova paša
je bila po ozkih sedlih in skritih dol-
linah, kjer so bila tla zakrita s črno
prstjo in zeleno rušo, kjer je rastle
mehka nizka trava le toliko, da so ime-
le ovece in jagnjeta skromno kosilce in
večerjo.

Marjanica je bila še majhna pasto-
rica, dosti manjša od Mančice, saj
je še hodila ob četrtkih v šolo in obha-
ljala tudi še ni opravila. Bila pa je rja-
veča, ogorelega obraza in zelo go-
stih, rumenih las in dolgih kit, ki sta jo
volkli po plečih, kadar je zletela za
svojo čedo, ki si je izbrala in iskala
bojše paše in bolj sočnih zelišč. Oblo-
čena je bila v rdečo, dolgo kiklico, s
plavimi pikami popisano, ki jo bila de-
lana celotna in le segala od vratu pa
do gležnjev.

okrajno cesto iz St. Petra do Trnskih ekvi-
valentnih gozdov na Javorniku kot agrarno
melioracijsko skusam izvršiti. Toda z ozirom
na to, da je bil pri tej komasaciji kot drugi
kompacient udeleženi dvorni erar, ne na
državne stroške.

b) Dalje sem prevzel nalogo, da proučim
možnost regulacije Cerkniškega jezera in iz
tiste izvirajoče eventualne gospodarske ko-
risti ter hidrotehnično uporabo vodnih re-
zerv in retencij.

c) Končno sem dobil poziv, da z ozirom
na moje obširno znanstvo na Primorskem
posredujem pri goriskem in istrskem dežel-
nem odboru ter pri namestništvu v Trstu in
pri deželnih in državnih poslancih Primor-
ske, da se nemudoma vpletajo agrarne po-
stave in agrarne oblasti na Goriskem in v
Istri. Isti poziv sem dobil tudi glede Dal-
macije.

Pri izvršitvi agrarnih operacij v nana-
ški dolini, v senožeškem in vtipavskem
okraju sem našel na nanaškem poboju in v
gorovju Brda veliko nevarljivih studencev
in celo vrsto za dolinske zapore in rezerv-
ne vodne retencije pripravnih dolin.

Ze nekaj let poprej sem imel priliko pri
orožnih valih v tržaški okolici, v sežanj-
nem in postojnskem okraju spoznati in
opazovati strašne vodne kalamite, ki jih
je imelo kraško prebivalstvo pri preskro-
vanju pitne vode. Vsi tedaj sem takoj po
odkritju toliko močnih studencev na Na-
nosu in v Brdih pri vsaki agrarni obrav-
navi opozarjal občinske predstoinike in
drugo merodajno gospodo na Notraniskem
na ta važna delstva. Obenem sem opozar-
jal občine in druge ljudske zastopnike na
kranjsko-primorskem Krasu na velike go-
spodarske in sanitarne koristi, ki so jih pri-
nesli logaški in menseški vodovodi tamo-
šnjemu prebivalstvu.

Dvorna kobilarna (Hofgestätt) v Pre-
stranku je imela vsako leto po zimi in po
letu, v najhujšem mrazu in v največji suši,
velike nepravilne in velike stroške z vodno
preskrbo za napajanje konj in žrebet.

Na prošnjo dvornega kobilarskega
oskrbnika v Lipici-Prestranku, sem napra-
vil načrte za velik gravitacijski vodovod iz
Strane-Smihelstkih studencev v Hrenovico
(Škulje), Orehek, Prestranek-Zeje, Slavno
in St. Peter, za tamonjši železniški križi-
šče, kjer je ob vsaki suši zmanjkalo vode.

Najvišji dvorni mojster in vrhovni nad-
konjar knez Lichtensteln je prevzel polo-
vico vseh na 180.000 goldinarjev prečra-
njenih stroškov, toraj 90.000 goldinarjev na
dvorni erar pod pogojem, da prevzamejo
drugo polovico lužna železnica in občine
Hrenovice, Slavno-Orehek in St. Peter.

Zal, je pa Južna železnica, ki je imela
samo s pumpanjem in dviganjem vode iz
Rodohove vasi v St. Peter na leto čez 41
tisoč gold. stroškov, predstojajoča za nana-
ško in pivsko dolino v gospodarskem, sani-
tarnem in prometnem ozirom tako važno na-
pravo onemogočila s tem, da ni hotela k
vodovodnim stroškom niti enoletnega iz-
datka za dviganje vode v St. Peter enkrat
za vselej brezpogojno obljubiti, ampak da
se bo šele tedaj odločila, kadar bo videla,
da daje ta vodovod dovolj mehko vodo.

(Dalje prih.)

Z omenjeno kandidatsko listo se stri-
njajo načelstva slovenjgradske SLS, JDS in
SKS.

Glasom razglasa delegacije ministrstva
financ v Ljubljani se bo vršila volitev v
nedeljo, dne 20. januarja 1924 od 7. ure
zjutraj do 13. ure v sledečih volilnih kraji:

Za volilce, bivaljoče v področju davč-
nega okraja: Marenberg, v uradnem pro-
storu davčnega urada Marenberg.

Slovenjgradec, v uradnem prostoru
davčne okrajne oblasti v Slovenjgradu.

Šostanj, v uradnem prostoru davčnega
urada v Šostanju.

Prevalje, v uradnem prostoru davč-
nega urada v Prevaljah.

Vsakega upravičenega volilca, ki je le-
ta 1923 plačal dohodninski davek, je v last-
no korist dolžnost, da se v nedeljo, dne
20. januarja 1924 v pristojnem, prej ome-
njenem volilnem lokalu osebno zgasi in
voli skupno nestrankarsko gospodarsko
kandidatno listo.

Volilci naj prinesejo seboj dokaz, da se
zamorelo v slučaju potrebe legitimirati na
verodostojen način.

»Ju-ju-ju!« Tenko in drobno in za-
lostno je zavriskala Marjanica, in sko-
ro je bil njen glas podoben vzdihu. Niti
odmeva ni zbudil njen vrisk, in vendar
so sivele ob njeni levici strme in visoke
gore, ki so silile daleč v oblake, in so
bila oblastna in mogočna njih prsa, da
bi zadonel iz njih silen odmev, ki bi
lahko zbudil celo sveto Katarino, po-
božno samico, ki je osebenkovala v niz-
ki, pohlevni cerkvi vrhu pešane ravnine.

»Joj-joj-joj!«

Zdaj je Marjanica čisto razločno
vzdihnila, in zamračila so se njena li-
ca, vsa poljubljena od solncea, in skale
so se modre oči, ki so pred minuto gle-
dale še tako bistro na zeleno jezero, ki
je okroglo kakor jajčce ležalo pod njo
med gorami.

»Kako je lepo gosposkim punčkam,«
se je zamislila pastirica. »Bele obleki-
ce nosijo in so sprehajajo pod pisanimi
parazolj okoli jezera. In zjutraj jedo
belo kavo in bel kruhek namakajo, ali
pa celo zemlje, tiste rumene in trdo
zapečene, ki lepo diše in počijo, ako jih
stisneš. In opoldne jedo zopet meso in
še kaj sladkega in popoldne leže v
sonci okoli belih hišic, ki se blešče
okoli in okoli jezera, po vseh hribovitih
in holmcih. In zvečer jih čaka zopet ka-
va in mehka postelja.« — Marjanica
pa mora zgodaj vstajati, njen zajutrek
je kratek in potem mora pasti ves dol-
gi dan, večni v dežju, vsa premočena
in premražena, včasih in solcu in jakoti
in želi, želi...

Produkcija soli v naši državi.

Naša država je na soli zelo bogata.
Naši rudniki kamene soli bi mogli po-
kriti potrebe cele države, če bi se vr-
šilo izkoriščanje z modernimi tehnič-
nimi pripomočki in na bolj ekonomski
način. Velike nepravilne razvoja naše
solne industrije so tudi slabe prometne
razmere v Bosni. Vendar je upanje, da
se te razmere v doglednem času iz-
boljšajo, na kar bo mogoče tudi pro-
dukcijo soli precej hitro stopnjevati.

Kolikor dopuščajo razmere in sred-
stva, se skuša izboljšati in povečati
produkcijo soli tudi z danimi sredstvi.
Leta 1921 se je pridobilo v naši državi
34.922 ton 944 kg soli, kar pa niti tedaj
ni zadostovalo za potrebe našega pre-
bivalstva in naše industrije. Te po-
trebe so seveda tekom časa že močno
narasle. Leta 1921 je uvozila naša drža-
va 38.952 ton 973 kg soli, v skupni
vrednosti 30.634.625 D. Ze iz teh šte-
vil je razvidno, kako velikanskega po-
mena je za našo državo in za naše
gospodarstvo, da se naša industrija
soli čim prej in v čim večji meri izpo-
polni. Vsota 30 milijonov dinarjev, ki
smo jo morali plačati inozemstvu za
uvoženo sol, bi se mogla z veliko ko-
ristjo porabiti za izboljšanje naše pro-
dukcije in našega gospodarstva. Poleg
tega pa bi ta precej velika vsota ne
vplivala stabilno na dinar, kakor je to
storila, ko je bila v inozemstvu.

Napredovanje produkcije soli je
razvidno iz sledečih podatkov. V Krelji
je bilo proizvedeno 1. 1919 30.405.139
kg soli, 1. 1920 20.024.510 kg in leta
1921 24.249.000 kg soli. V Simin Hanu
je bilo proizvedenih 1. 1919 121.023 kg
soli, 1. 1920 pa že 3.687.608 kg in leta
1921 4 milijone 416.608 kg. Na otoku
Pagu je znašala produkcija soli v
letih 1919, 1920 in 1921 3.091.000 kg,
3.107.530 kg in 5.186.799 kg morske
soli. V Stanu na polotoku Plješčen pa je
znašala produkcija morske soli v istih
letih 510.235 kg, 1.203.370 in 1.670.370
kg.

Ze sama ureditev bosanskega pro-
meta in priključenje bosanskega pro-
metnega sistema k ostalim progam
bo omogočila, da bodo sami bosanski
rudniki zalagali s soljo celo našo drž-
avo. Čim pa se izvede tudi moderni-
zacija rudniških obratov, bo mogla naša
država tudi precejšnje količine soli
izvažati, kar bo vsekakor silno ugodno
vplivalo na našo trgovinsko bilanco.
Glavni napor vodilnih krogov mora iti
za tem, da čim prej doseže vsaj to, da
ne bomo soli uvažali.

Draginja in uradništvo.

Primerjava letošnjih cen z onimi iz
leta 1921.

	1. jan. 1921.	1. jan. 1924.
Dinarjev.		
Goveje meso	4.50—6.50	20—27
telečje meso	4.00—5.25	28—30
svinjsko meso	7.00	30—40
konjsko meso	2.50—4	8—15
trbov, promog	21—25	42—45
velenjski premog	10—14.50	27—30

Ako vprašamo državne uradnike
ali sploh uslužbenca, dali jim je bila
njihova plača tudi v tej meri zvišana,
nam bodo odgovorili da ne. Tako se n,
pr. pri poštnih uslužbenih plača od
meseca maja do sedaj prav nič ni spre-
menila.

»Ah, kako bi bila,« se je nehote
spomnila Marjanica. »Kar celo jezero
bi izpla, in še bi bila žejna. In potem
bi jedla najrajša sladke kruhke, ali pa
vsaj pogačo. Tudi žemlje bi hrustala,
še najrajša pa češnja, ki so lepo rdeče
in sladke in hladne in bi se cedil sok
med zobmi, ah —«

Marjanica je vzdihnila in zaprla oči.
»Pla bi vse bi pla, — Vodo, mle-
ko — češnje, ah, češnje —
Z rokami si je podpirala lica in ti-
ho je začela peti:

»O mamka božja Bistriška,
men' je torbica ukradena —
not, je bila potičica ajdova,
Da b' se grešnik greha zbal,
da b' men' torbico nazaj dal —
Hitro, kakor je začela, je pretrgala
pesem.

»Joj, glej, glej! Vse jezero je polno
ladij, in v njih so same bele punčke,
in gotovo so vse site bele kave, belega
kruha in rdečih češenj. Gotovo je
kakšna vmes, ki ji je tudi Marjanica
ime, in tista gotovo ni lažna in žejna,
kakor sem jaz.«

Zamižala je in legla znak v travo.

»Daleč, daleč sredi srebrnega jeze-
ra raste zelato drevo. In na njem je vse
polno rdečih češenj in sladkih kruhov
in zelenih skledic, ki so polne dobre,
dobre kave. In Marjanica je na tisti
zlati češnji in plje in plje... ah — —
Skoraj bi zajokala, skoraj bi zakri-
čala, tako so ji bila suha in slana usta.

Ali kako naj joka, saj so tudi oči suhe
in grlo ne more križati. — Ob jezuru

pa skačejo in se trgajo bele punčke in
češnje si mečejo v obraz in kavo razli-
vajo.

»Češnje, češnje!«
Marjanica je mislila, da so se ogla-
sile njene misli s hreščecim, hripavim
glasom in niti glave ni vzdignila.

»Češnje, češnje!«
Drugič je zahreščal trd in skoraj
strov glas, da se je prestrašila. Ko se
je ogledala, je videla prihajati po poti
sloko in visoko branjevko z zvrhanim
jerbasom češenj na glavi.

»Punčka, ali kupiš češnji?«
Ustavila se je pred njo in odložila
jerbas, in Marjanica je strmečih in žej-
nih oči gledala rdečo grmado, češnje pri
češnji, z očmi je bila in srkala hladno
sok in zobala in grizla sladko meso. Tre-
petala je in drhtela in požirala v mislih
in željah vabljivi sad, ki se je smejal
pred njo in se ji ponujal in jo mamil.

»No, punčka, ali ne bi kupila češenj?«
Pokusl eno!

In branjevka ji je podala lepo rdečo-
ko, in ko jo je Marjanica povžila, se ji
je skoraj zamegilo pred očmi, toliko
sladkosti je občutila na jeziku, v grlu
in po vsem telesu.

»Saj bi rada, pa nimam denarja,« je
drgetala izustila pastirica in na jok
ji je šlo in tresel se je njen glasek.

»Denarja nimam?« Potem seveda ni
nič,« je rekla trdo branjevka in zade-
vala jerbas. Skoraj ga je že imela na
glavi, a premislila si je v zadnjem tre-
potu in ga postavila na tla pred Mar-
janico.

inž. Š.

Boj draginji.

Cene najpotrebnejših rodbinskih po-
trebščin so prišle v srednji Evropi rasti
v l. 1911. v letu 1914 pa je prišla s pri-
četkom svetovne vojne tudi draginja svoj
poln, kateri se je nadaljeval v večini
evropskih držav do danes. Omejitno se na
našo državo.

Draginja je v povojni dobi omogočila
obsto in razvoj mnogo okolnosti, med ka-
terimi so glavne sledeče: premala pro-
dukcija, visoke carine, nevreden in nezado-
stven promet ter glavno padajoča tendenca
dinarja. Seveda ima n. pr. premala pro-
dukcija zopet svoje vzroke kot pomanjka-
nje umnih in pridnih gospodarjev, delav-
nih moči, orodja, gorilva, nesigurnost v
agrarni reformi, vedno se menajoče izvo-
zne navedbe itd. Istotako imajo tudi ostali
glavni vzroki draginje svoje lastne vzroke
obstoja, katerih raziskovanje bi pa članek
zavleklo in bolj spadalo v gospodarski
strokovni list ali revijo.

V zadnjem času se čuje, da namerava
tudi sedanja vlada pričeti z bojem proti
draginji, vsled česar hočem v velikih črtah
to vprašanje obdelati.

V naši državi so se trudile v prejšnjih
letih vlade, ustaviti vedno rastočo dra-
ginjo, oznanjale bol, razglašale ukaze, so-
dile in kaznovale, pa vse brez uspeha. Boj
proti draginji je pa bil brezuspešen za to,
ker se ni dovoljno proučilo vzrokov dra-
ginje in razčistilo vprašanje, kakor vpliva
odstranitev enega vzroka draginje, na raz-
voj ostalih ali poldnega izmed njih. Se-
veda je tudi pripustno naziranje, da je bil
boj proti draginji le pesek v oči sestrada-
nemu delavskemu in takolmenovanemu
srednjemu sloju, katere dva sloja sta videla
le dvojne vzroke draginje, in sicer preneže
izvozne carine in prevelike kupliške do-
bičke.

Ob prilikah povečanja izvoznih carin
ali izvozne zabrane, se ni pomislilo na to,
da je glavni vzrok rastoče draginje pada-
joča tendenca dinarja, katere je imela
svojo utemeljitev v veliki meri ravno v
premalem izvozu. Radi tega tudi ni pri-
šla omejitev izvoza pričakovane padca
cen, pač pa ozolovila podoželno prebiva-
stvo in ogrozila produkcijo.

Draginja v naši državi bi lahko raz-
delila v absolutno in relativno. Med abso-
lutno drago blago bi uvrstili ono blago,
katero mi doma kupujemo, v zlatu raču-
njeno dražje kot ga kupuje večina prebi-
valstva sveta. To bi bili skoraj vsi in-
dustrijski predmeti. Relativno drago blago bi
bilo ono, katero se sicer pri nas cenele
kupuje kot v večini drugih držav, vendar
pa so te naše cene za del našega prebiva-
lstva previsoke, ker ni zaslužek gotovega
dela prebivalstva z njimi v pravem raz-
merju. To bi bili skoraj vsi poljedelski pri-
delki. Seveda niso tem skolem tudi abso-
lutno dragi predmeti dosegljivi.

Vsled našega carinskega davčnega siste-
ma, katerega pa ni mogoče čez noč od-
praviti, je pričakovati, da bodo cene
industrijskih predmetov pri nas še več let
dražje kot na svetovnih trgih in to kljub
že poljavljajočem se dumpingu. Vsled tega,
ker smo agrarno izvozna država, moremo
pričakovati, da bodo pri nas cene polje-
delskim pridelkom normalno pod svetovno
ceno.

Sodeč po dosedanjem delu in izjavah
g. finančnega ministra Stojadinovića, bi bilo
upati, da ne bo sedanja vlada napravila
pri eventualnem pobujanju draginje onih
nakl, ki so se delale v prejšnjih letih na
škodo dinarja, razvoja poljedelske produk-
cije in trpečega prebivalstva. Pot k za-
dovoljstvu državljanov bi bila povečati do-
hodke onim plastem prebivalstva, kateri
danes največ trpe pod relativno draginjo,
t. l. delavstvu, uradništvu in hišnim po-
sestnikom.

× Nova emisija kolfov. Ker so se po-
javili v prometu ponorejeni kolki po 50 di-
narjev za karkovanje izravnih kart in do-
mtn, je bila izročena prometu s 1. januarjem
nova emisija kolfov po 50 dinarjev.

× Z izsuševanjem Skadarskega jezera
prično prihajajo leto. Kredit v znesku 30
milijonov dinarjev je že odobren.

× Pismene pošiljke za Turčijo. Pošta v
Turčiji ne sprejema pismenjskih pošilk, v
katerih se nahajajo predmeti prodajne vred-
nosti.

× Pridelovanje riža v Južni Srbiji
stalno napreduje. Zadnje leto je bilo po-
sejanih preko 200 ha z rižem. Pridelali so ga
20.000 metrskih stotov.

× Uvoz češkoslovaškega tekstilnega
blaga v našo državo je znašal od januarja
do konca septembra 1923 približno
258.000.000 češkoslovaških kron. Volnena
blaga je bilo uvoženo za 66, bombaževga
pa za 192 milijonov.

× Gozdovi v Sloveniji. Slovenija ima
673.000 hektarov gozdov (41% celokupne
površine). 1494 ha gozdov je last države,
18.208 ha verskega fonda. 23.847 ha last
posameznih občin in 629.651 ha v privatni
lastnosti.

× Pridelke riža v naši državi. Po
podatkih ministrstva za poljedelstvo in vode
znaj skupni pridelke riža v naši kraljevini
tri milijone kilogramov. Ta količina ni za-
dostna, zato se mora večja količina riža
uvožati. Naš domači riž je najboljši kakor-
vosi.

× Zakon o takсах in pristojbinah. V
Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga.
Strani 177. Cena Din 40.—, s poštnino vred
Din 41.50. V priložni knjigi je pravkar izšel
Zakon o takсах. Tiskani je na dober papir in
s širokim rebrom, tako da je poprava ev-
ropskega taksa mogoča ob robu. Cena slo-
venski izdaji je namram hrvatski, ki velja
Din 100.—, razmeroma nizka. Knjiga bo
krogom, ki imajo neprestano opraviti v
uradi, prav dobrodošla, zlasti ker li je pri-
dejan abecedni seznam.

× Povečanje kovinskega kritja češko-
slovaških bankovcev. Kovinska podloga
banknega oddelka češk. finančnega minis-
trstva se je povečala od decembra 1922 do
konca decembra 1923 za 228 milijonov če-
škoslov. kron na 1046 milijonov.

× Odprava carinskih postavk v Če-
škoslovaški. Češkoslovaško trgovinsko mi-
nistrstvo je avveljavilo zopet 21 uvoznih
carinskih postavk.

× Nazadovanje francoskega franka.
»Quotidien« navaja kot vzrok ponovnega
znatnega padca franka slab utis,

Konstruktivna politika.

(Od našega stalnega pariskega dopisnika.)

ap. Pariz, 31. decembra.

Najpomembnejši pojav po svetovni vojni je brez dvoma težnja k organizatoričnemu stajenju, ki jo opazujemo v celokupnem mednarodnem življenju sveta. Najsi je individualnost nekakega naroda še tako izrazita, njegova skupnost še tako odvisna: notranje potrebe, čutili se kot člen nadrejenega organizma, se vendarle ne da udusiti. Velika in Mala antanta, nadalje ruska federativna republika, projektirana struktura vseh nevtalcev, Društvo narodov — vse to moremo smatrati kot nepregledno vrsto poizkusov za združitev vseh narodov v višje organizme. Marsikaj je pri tem izumrlo, marsikaj se izini kot rezultat slučajja, trenutka: ali jedro je zaravo in nadaljnji razvoj evropske politike se bo — ako znamenja ne varajo — gibal v tej smeri.

Gospod Beneš se je v Parizu temeljito ozrl na vse strani. Tu se ga smatra kot najodličnejšega državnika Evrope. Njemu se odpirajo vrata, ki pred mnogimi ne bi zaškrpala. Ko je odpotoval, mu je okoli usten igral nahlen smehljaj. Nad Parizom je lebdela tajnost, o kateri se ni smelo govoriti: nastal je okvir, v katerem se blesti političen pakt med mlado Češko-slovaško republiko in njeno veliko zapadno-evropsko sestro. S srečno dovršenim činom je podana razvoja srednjeevropske politike smer, ki je po svoji naravi znana slehernemu uvičnemu človeku.

O paktu samem, ki je pač logična posledica tesnega prijateljskega razmerja med Parizom in Prago, bi se dalo povedati mnogo ali pa prav nič. Mnogo v toliko, ker predstavlja ta pogodba nov tip, ki sličnim pogodbami drugih držav nima mnogo skupnih točk. Na drugi strani pa je pogodba zelo redkobesedna. Sumnjenca so depasirana, ker se bo pogodba v celoti

predložila tajništvu Društva Narodov v obeh straneh. Obe stranki torej nista imeli poudarka, čuvati teksta v ljubeznivi tišini. Seveda so nastale nekatere indiskrecije, ki jih je treba obznavati le vsled tega, ker bi mogle delati končni formulaciji težave. Učinek se je tudi promptno pojavil. Toda ne morda v Parizu ali Pragi, marveč v treh drugih metropolah, iz katerih je siknila razumljiva in nujna reakcija. Proti konstruktivni politiki se je postavila teorija partikularizma, težnja po organiziranju je padla pred nogo že davno preživela »politique de bascule«. V Beogradu, Bukarešti in Varšavi že vedo, kaj to pomeni. Francija se ni obotavljala niti za trenutek in je neoposredno keraku ministra, ki ga volitve niso ravno potrdile v njegovi koncepciji, odgovorila ravno tako neoposredno, ali z nič manjšim povdankom... Več se v tem trenutku ni moglo storiti, sicer pa je treba pričakati nadaljnega razvoja.

V bodočem poletju bodo štirje največji narodi Srednje in Zapadne Evrope določili potom parlamentarnih volitev svoja nadaljna pota. V kolikor se tiče mednarodne politike, je mogoče že danes izluščiti iz programov posameznih strank eno skupno točko: zahtevo po močnem organu v močnem telesu. Noben evropski narod ne mara nadaljevati politike, ki bi — kakor nemška za časa Viljama II. proglasila individualistično — imperijalistično doktrino kot edino zveličavno. Povsod nahajamo stremiljenje, ustvariti organično tvorbo, ki bo vse možnosti konfliktov, izvzemši nekaj drobcev, odstranila. Srečno znamenje boljše evropske bodočnosti je, da je v tej smeri povzela inicijativo francoska republika, trenutno najmočnejša država na evropskem kontinentu. »Konstruktivna politika« To obilje nosi francosko — češka pogodba. Jedro je ustvarjeno: organizacija kristalizacija se mora pričeti...

Angleške reforme v Palestini.

Palestina stoji, kakor znano, pod pokroviteljstvom in zaščito Društva narodov. Tako je prešla Palestina izpod sestava nekdanjega otomanskega carstva pod zaščito Društva narodov. Prebivalcem te dežele je priznana samostojnost, vendar pa jim pomaga pri urejanju njihove uprave polnomočni Društva narodov s svojimi nasveti. Ta polnomočnik je Anglija, ki jo osebno reprezentira podkralj ali guverner Palestine, Sir Herbert Samuel.

Ne sodimo samo po poročilu, ki ga je Društvo narodov odnosno komisija za mandate predložil Sir Herbert Samuel, ali po poročilu čisto nezainteresiranih nevtalcev je sklepiti, da se razmere v Sveti deželi resnično konsolidirajo. Tehnična in ekonomska delavnost se pojavlja na vseh poljih javnega življenja. Tako je dobila pred dvema tednoma starodavna Jafa, znana kot pomorsko in trgovsko mesto, električno razsvetljavo. Arabski politiki so se dalje časa upirali tej »novotariji«, izkoriščajo jo za demagogijo ne samo proti židovstvu, temveč tudi proti Angležem. Šele na blag pritisk vlade so se Arabci vdali. Pravijo, da je to simptom angleške politike v Palestini, ki jo Sir Herbert Samuel izvaja v zadnjem času z veliko odločnostjo.

Domovina Jezusa Kristusa, poprišča dvatisočletnih borb za grob Zveličarja, je cela stoletja objekt avanturističnih socialnih bojev in ekstremnosti. Sedaj je ta dežela ustavna država. Ustavo je oktovala angleška vlada v imenu Nj. Vel. kralja Jurija V. Sir Herbert Samuel želi v smislu te ustave sklicati zakonodajni parlament Palestine. S tem načrtom so židje, ki smatrajo Palestino za svojo državo, popolnoma zadovoljni, medtem pa zahtevajo arabska plemena popolno samostojnost in nočejo nič slišati o kakih židovsko-angleških skupščini. Sir Herbert Samuel se sicer pogaja z arabskimi poglavarji, ali ves njegov trud je zaman. Tu imamo obenem dokaz, da arabska plemena ne znajo ceniti samouprave ter da še niso zreli za evropske demokratične ustanove, ki bi se imele izvesti pod zaščito Društva narodov.

Palestina je nemirna. Kristjani in Arabci so nezadovoljni. Tako se je formirala krščansko-muslimanska stranka. Proti tej grupaciji nastopajo zmerne muslimanska nacionalna stranka, židje in — Sir Herbert Samuel. Po

FRANCOSKO ČASOPISJE O ČEŠKO-FRANCOSKI ZVEZI.

»Journal« pobija kritiko Angležev in Nemcev, ki se obrača proti francosko — češki pogodbi in dokazuje posebno, kako je nesmiselno, postavljati to pogodbo v nasprotje s francosko — poljsko pogodbo. Dodaja, da vidi v pogodbi med čelani Male antante, v zblizanju Poljske in baltskih držav, v konferenci v Beogradu ter v carinski uniji med Estonijo in Litvanijo novosti

vsod se vrše zborovanja. »Divide et impera« — pravijo starejši, zmernejši elementi in obtožujejo tuja, ki se vtiča v notranje življenje Palestine. S tem se tudi oddaljuje od javnega življenja. To je torej politična slika Palestine.

In kako je to gospodarsko platjo? Trgovino je osigurala izvrstno organizirana javna varnost. Sedaj se ukvarjajo Angleži z davčnimi reformami, da bi na ta način dali javnemu blagostanju več poleta. Desetek je še vedno v veljavi in Sir Herbert Samuel ga nadomešča na iznenadenje arabskih poglavarjev z davščino v novcu. Nadalje je uvedel carine, ki jih tam doslej niso poznali v taki obliki. Palestina nima industrije in pravzaprav ne ve, kaj ona pomeni.

Na tapetu je te dni cela vrsta pravnih problemov (državljanstvo, potni listi). Kdor hoče v Palestino, mora vidati svoj potni list na angleških konsulatih, avtohtoni prebivalci, ki se smatrajo de lure kot podaniki Anglije, pa morajo istotako potovati iz svoje domovine z angleškimi potnimi listinami. Mi nimamo dosedaj pravih stikov s Palestino. Nekateri naši državljani potujejo v to deželo večinoma iz religioznih nagibov. Ker je pa Palestina blizu Soluna, bi lahko naša industrija pomislila na eksport, ki bi se v pogledu na gotove proizvode zelo rentiral. Dežela se bo v kratkem času konsolidirala. Židje vsega sveta imajo uprte svoje oči vanjo, jo kolonizirajo in dvigajo. Angleška ambicija po Palestino potegnili iz mrtvila. Prometne težkoče so zaenkrat še velike. Sirska mezopotamijska in palestinska vlada so organizirale v kratkem času avtomobilsko omrežje, ki veže Jafa, Damask in Bagdad. Seveda služi za zvezo predvsem pošti in potniškemu prevozu. Pozneje bodo prevažali tudi blago. Stari den, da se zveže Evropa s prestolico slavni kalifov najkrajšim potom, bo postal realnost ali ne v koncepciji Nemca Naimanna. Pot med Londonom in Bagdadom in naravno med Beogradom in Bagdadom je skrajšana za devet dni. Palestina ima dober tobak in morsko sol. V gradbi se nahaja velika cementarna. Projektirana je tudi elektrifikacija Jordana in njegovega dotoka Jarmuka. Genezareško jezero bo dalo tok za razsvetljavo Jeruzalema. Jafe in Tiberide. V Palestini se poraja nova kultura, ki jo mora Evropa omogočiti domovini Jezusa Kristusa.

glede bodočnosti Rusije. Istotako je pričakovati velikega preporoda gospodarskega reda v Evropi. »Echo de Paris« ugotavlja, da dela Francija vse, kar dela, le v skladu z običnimi interesi Evrope. Žeteli je, da se Poljska in Mala antanta dotakneta s sporazumom izjavo britanske interpelacije glede ču-ta stvarnosti. V decembru 1923 nadaljuje lord Curzon zmoto, v kateri se je nahajal v juliju in avgustu 1920 in ki je skoro uničila eksistenco Poljske.

—K. Pariz:

II. zasedanje prvega mednarodnega kongresa udruženih intelektualcev v Parizu.

Dne 27., 28., in 29. decembra l. l. se je vršilo na pariškem vseučilišču v amfiteatru Descartes drugo zasedanje prvega mednarodnega kongresa udruženih duševnih delavcev v Parizu (Premier congrès international des confédérations des travailleurs intellectuels). To je ustanovni občni zbor Mednarodnega udruženja duševnih delavcev. Smatrati ga je kot nadaljevanje kongresa, ki se je vršil aprila 1923.

Zasedanje je otvoril generalni tajnik pripravljalnega odbora, pariški advokat Louis Gallie. Ugotovil je, da so udeležene sledeče države: Anglija, Avstrija, Belgija, Bolgarska, Francija, Rumunija, Srbija, Delegati — izvidniki so poslali: Združene severne ameriške države, Brazilija, Kanada, Grška, Nizozemska, Madžarska, Norveška, Poljska. Delegati in opazovalci se večinoma čitni tukajšnjih poslanstev oziroma stalno se tu mudeči diplomati. Za našo delegacijo je nastala splošna mučna situacija, ker so Francozi ločili Jugoslovane od Srbov. Jugoslovanskemu udruženju so poslali vabilo v Ljubljano, srbskemu pa v Beograd. Naš odziv je bil časten. Ljubljano je zastopal prof. kandidat g. Ilc v Parizu, Beograd so zastopali g. vseh učiliški profesor Andonovič, častni predsednik uradniškega udruženja dr. Mirko Jovanović in g. Djuričić. Kot opazovalec se je udeležil zborovanja profesor na ptujski gimnaziji g. dr. Zelenik. Ljubljanski delegat je bil verificiran kot namestnik beogradskih zastopnikov.

Predsedoval je Anglež Brereton. Na dnevnem redu je bila točka 1. sprejetje češko-slovaškega udruženja ter udruženja ruske intelektualne emigracije. Nadalje odobrenje statuta in posameznosti. Poprej je še tajnik Gallie poročal o delovanju. Smoter te internacionalne je skupna akcija vseh intelektualcev v svrhu zaščite njih moralnih in materijalnih interesov ter pravice. To je z ozirom na moč kapitalizma in naraščajočega upliva delavskih organizacij nujno potrebno. Cilj je: brzdanie kapitalizma in podpiranje srednjih slojev. Društvo narodov so bili predložili že tozadevni predlogi (zaščita vseučil. naslovov in poklicov, avtorsko pravo, problem znanstvene lastnine) s prošnjo, da jih prouči in upliva na zakonodajne korporacije v posameznih državah.

Iz našega časopisja.

»Slovenski Narod« piše v današnji številki, da je napredni blok mogoče le kot volilno pakiranje, ali pa tudi kot kooperacija, kot programatično sodelovanje po volitvah. »Slov. Narod« se izreka za idejo napred. bloka kot delovne zajednice, kot programatične enote za vsa področja obč. in oblastne samouprave. Samoupravno delovanje pa mora biti trajno in sistematično. Poedini člani naprednega bloka se morajo orijentirati na pravo pojmovanje javnega dela, na pravilno razmerje med stranko in političnim delom. Za javno delo se morajo izvršiti temeljite strokovne priprave, tako za poedince, kot za stranke. V politiko spadajo politični strokovnjaki, pravico do javne ekzistencije imajo samo stranke, ki je. Iljejo javno delo kot življenjski, resni, stvarni, znanstveni posel in ne kot osebno, politično kondotijerstvo.

»Jutro« od včeraj izvaja v svojem uvodniku, da se bo v plenumu glavnega odbora demokratske stranke sklepalo predvsem o vprašanju državne organizacije na temelju narodnega in državnega edinstva s popolno decentralizacijo uprave. Izdelali se bodo zakonski načrti, ki se predlože narodni skupščini. Slovenski demokrati da korakajo v obsega samouprav in dalekoosežnosti dekoncentracije najbolj na levi strani. »Jutro« pravi, da je tudi Pribičevićeva skupina decentralistična.

»Slovenec« v članku »Pod novo krinko« razpravlja o sklepu »Udruženja jugoslov. učiteljskega«, kjer se priznava verskemu pouku veliko vzgojno vrednost, ki bodi sestavni del učnega načrta. »Slovenec« vidi v tem znamenje nekega na sebi razveseljivega miselnega preobrata. Tembol, ker je bil doslej verski pouk po liberalnem zamislu le nek nevoljno tolerirani privrsek brez prave zveze z ostalim poukom. Nasprotuje pa »Slovenec« sklepu »Udruženja jugoslov. učiteljskega«, da se naj mladina versko ne vzgaja poton verskih udruženj, ampak od učiteljskega. Učitelji niso za ta posel ne upravičeni, ne kvalificirani. Učitelji bi pod krinko vere vtiho-tapljali v ljudsko šolo ateizem, ali pa medli eticizem brez vere.

»Orluna« posveča članek dr. Ljubi Leontiću, sedanjemu predsedniku glavnega odbora. Kot mlad idealist je Leontić pobegnil v Italijo in stavljal svoje sile na razpolago jugoslovanskemu odboru. Ko so mu presegale intrige odbora v Rimu in on je videl, da je tudi

Češko-slovaško udruženje se je sprejelo po kratki debati, sprejem ruskega udruženja pa se je kot delikatno vprašanje odložilo kot zadnja točka.

V petek zjutraj je predsedoval delegat Avstrije, član avstrijske delegacije v Parizu. Pri proučevanju statuta je delal prvi člen velike težkoče. Po predlogu bi se mogla sprejeti le udruženja iz onih držav, ki so včlanjene v Društvo narodov. Torej bi bili Nemci izključeni. Proti temu je nastopil Anglež, češ, da je vojna končana, Nemci naj se sprejmejo, starih spominov naj bo konec, kajti Nemci se megežen faktor v internacionalnem duševnem delu. Francoski delegat ni pripustil sprejema Nemcev. Vojna še baje ni končana in Nemci niso sosedje, marveč nasprotniki. Udruženje da bi razpadlo, ako bi se ta klavzula ne sprejela. Naš delegat Djuričić se je priključil francoskemu stališču. Belgijski delegat je v načelu pristal na sprejem Nemcev, ali oportunistem zahteva, da se jih še to leto ne sprejme. Rumun je nasprotoval francoski tezi, češ da Amerika tudi ni včlanjena v Ženevi in vendar se z njo koketira. Angleški delegat je obstal na svoji zahtevi. Češki delegat je glasoval za francosko stališče. Bolgarski delegat je opozoril, da udruženje naj ne postane privrsek ženevske institucije; glasoval je za angleško tezo. Avstrijski delegat je priporočal, da se naj omejuje črta, ker bi na ta način lahko pritegnili tudi Ameriko, ki ni v Društvo narodov.

Nato je bil sprejet kompromis. Tekst glasi: »Internationalno udruženje intelektualcev grupira udruženja držav, ki so pripuščene k Društvo narodov ali našteje v njega paktu. Glede odločitve prošnji za pripustitev, ki bodo predložene, je udruženje neodvisno. Sledele so še druge spremembe, ali manj bistvenega pomena. Sedež udruženja je vsakokratno bivališče generalnega tajnika, sedaj Pariz. Vsakokratni kongres določa mesto prihodnjega obnega zbora. Prihodnji kongres se bo vršil 3., 4. in 5. januarja 1925 v Parizu. Izdatki v to svrhu bodo znašali 12.000 franc. frankov. Končno je dobil odbor nekatere direktive. Vprašanje pripustitve Rusov se je rešilo v tem smislu, da bo odbor o tem razpravljal z zastopniki ruskega udruženja. Nato je bilo zasedanje zaključeno.

Zelzinski promet s Sušakom.

Novi minister snobračja je s 1. januarjem t. l. odredil otvoritev železniskega prometa s postajo Brajdica na Sušaku. V izvršitvi te odredbe je bilo vsem železniskim direktorjem sporočeno, da se pustijo v promet vsi tovorni vlaki, namenjeni za to postajo. Čudno je pri tem, da promet de facto še ni vzpostavljen, dasiravno so intervencije v tem pogledu mnoge gospodarske korporacije, državne oblasti itd. Mogoče je, da so naši merodajni krogi mislili, da pridemo na ta način do čim povolnejšega sporazuma v reškem vprašanju. V tem slučaju se je interpretiralo zavlačevanje tega prometa kot nekaka tihna demotracija proti Italiji. Ali pa so hoteli v Beogradu še pred rešitvijo tega vprašanja in vprašanja Reke ter baroškega pristanišča za železniški promet z našim zaledjem potom glavne proge Zagreb — Sušak — Reka preljudicirati rešitev, po kateri ne bi nastala rivaliteta med obema sosednjima mestoma. Ker se razmere bistveno niso spremenile, je neumljivo, iz katerih razlogov se naša vlada v praksi ne otvori tega potrebnega prometa. Medtem so namreč Italijani živo delovali na to, da se preokrene naš promet v njihova pristanišča, zlasti v pastorko Trst. Sedaj bi trebalo popraviti, kar se je zgrešilo, kajti naša pristanišča leže v mrtvilu, pomorci so brez zasluzka, transit pa se vali preko Sv. Petra na Krasu odnosno preko Reke. Nujno potrebna je tudi zveza med Brajdico in Martinščico na eni strani ter Sušakom onstran.

Po »Trgovinskem Glasniku«.

Novo volitve? Beograjska »Tribuna« z dne 4. januarja poroča: Splošno sodilo, da bom imeli v kratkem nove volitve. Ker se je pri zadnjih volitvah pokazalo, da ima volilni zakon več nedostatkov, mislilo, da bo vlada po božičnih praznikih začela proučevati vse izpremembe in spopolnitve, ki bi se naj sprejele v dosednji volilni zakon.

»Trgovinski Glasnik«.

(Beograd, 2. I. 1924) razpravlja o francosko-češki alijansi ter pravi uvodoma, da je zveza sicer že v načelu fiksirana, vendar pa se bo ratificirala s strani češke vlade šele po konferenci Male antante. Vsebinska dogovora je bila objavljena le radi tega, ker je bila francoska javnost vsled neprilaznega stališča angleškega tiska zelo vznemirjena nad morbitnim neuspehom. Predsednik Masaryk je že o priliki svojega pariškega obiska 16. oktobra preteklega leta govoril vsem narodom Male antante iz duše. Program češko-slovaško-francoske kooperacije je obenem program jugoslovansko-francoske in romunsko-francoske kooperacije. Dasiravno je Francija najbolj tankrgana po versalskem in sanžermenskem miru, je — kakor izlek

da — pristala tudi na svojestransko garancijo za ohranitev stanja po triansonskem in neliskem miru, ki zadeva češko-slovaško in naše interese. Miravne pogodbe tvorijo ekonomsko in politično celoto in so sistem teritorialne razdelitve ter organizacije Evrope. Revizija ali uničenje ene pogodbe bi spravilo v nevarnost celo stavbo, dograjeno na pariški mirni konferenci. Češko-francoski pakt ima demokratično in miroljubno tendenco. On je garancija miru v Evropi.

»Novosti« (Zagreb, 4. I.) objavljajo pod naslovom »Brez kompasa« značilno kritiko hrvatske politike, katero so od nekdanji vodili advokati, in sicer po advokatski doktrini. Ta politika je kulminirala v nepriznavanju protistranke in se je vedno ogibala borbe. Ker tem juridično-političnim sporom ni bilo mogoče najti za razplet domnežnega foruma, se je hrvatska politika začela zatekati pred »internationalne sudeve«. Sedba Evrope, kontrola Evrope... celo hrvatska institucija! Vedno se je verjelo, da bo inozemstvo poseglo v rešitev hrvatskega vprašanja. Hrvatska politika je pomnila preboj stene z glavo, svede pa pogojem, da to stori nekdo drugi. Ker se je to s sklopem svetovne vojne zgodilo, mislijo mnogi, da se bo igra ponovila. Naša bostranja kriza ni brez izgleda. Melje bi bilo, da se dva ekstremna vrsta v resnično borbo, take pa se vedno le križata. Hrvatska politika tiči v abstinenca in neiravna vse činitelje narodnega in državnega življenja. Istotako se vlada ne briga za hrvatsko politiko, ker ji je ugodno, da druga stran ne želi borbe. Ta politika je brez kompasa.

»Nevarnost bombne politike. Pod tem naslovom piše novosadski »Deutsches Volksblatt« o zadnjem bombnem napadu v Mariboru ter skuša dokazati, da so narodne manjšine povod za krvave vojne. To ne ravno previdno grožnjo končuje z apelim na odgovorne državnike, ki naj bi strogo nadzorovali podobne politične izpade. Naši Nemci se delajo, kakor da ne bi nič vedeli o nedavnih preteklostih, ko so bili oni vsamogočini gospodari na naši rodni zemlji. Naši Nemci naj se lojalno spriznajo z dejanskim položajem in naj ne izlajajo naše javnosti, pa jim ne bo treba groziti z nobenimi vojnami!

Primorske vesti.

Iz občnega zbora političnega društva »Edinost«.

Dne 30. decembra p. l. se je vršil v Trstu občni zbor političnega društva »Edinost«. Tajništvo poročilo je veleznimivo in reasurira silne težave, v katerih se nahaja naš neodrešeni narod v Primorju in na Goriskem. V poročilu se uvodoma ugotavlja, da je zadela naš narod z državnoopravno spremembo oziroma vsled spremenjenega pripadnosti naših pokrajin velika nasreča. Od zadnjega občnega zbora, ki se je vršil dne 11. julija 1922, se je položaj našega naroda silno poslabšal. Kruski intermezzo žalostnega spomina, raznarodovalna akcija stranke fašistov, ki je sedaj na oblasti in ki se ji mora ukloniti vse, nadalje zapostavljanja odnosno odstavitve slovenskega uradništva, odtegovanje koncepcij, postopanje z duhovniki in učitelji — vse to je grenka časa, iz katere je naš narod prisiljen piti. V to vrsto spadajo tudi razpustitev Planinskega društva, popolnoma nepolitične organizacije. Velik udarec je tudi odprava deželskih avtonomij na Goriskem ter razdelitev naših dežel v tri upravne pokrajine. Za ohranitev avtonomije naše izrekla — in to je najznatnejše — tudi nekatere zmerne italijanske stranke, toda fašizem je bil gluhi. Šlo je namreč predvsem za to, da ostane naš narod v manjšini. Davščine so vedno večje, gospodarski položaj našega naroda je malodane obupen. Splošni grob spodarski krizi se pridružuje še krizavica, storjena na ta način, da se vojna odškodnina ni izplačala. Isto velja tudi o zamenjavi kron v lire. Invalidi, vojnovdove in sirote so brez izdatnih podpor. Vinogradništvo propada, mesto Trst je odrezano od svojega naravnega zaledja, gospodarski procvit onemogočen. Isto velja i o favorizaciji raznih laških veleindustrij in zapostavljanju domače industrije. Tajništvo poročilo sklepa z mislijo, da potučevanje našega naroda ni odvisno od volje Rima, marveč od volje našega naroda v italijanski kraljevini.

D. »Novice«. Pod tem naslovom je prišlo čel izhajati v Trstu tednik, ki naj bo v prvi vrsti protitež škandalozni piasvi »Majega lista«. Na uvodnem mestu objavljajo »Novice« svoj program. Brez zahrbtnosti, zadoletno, da je treba to še pripomniti, hočejo »Novice« služiti edinole resnici in pravici. Ustvaritev enotne narodne fronte v Primorju je nadalje cilj »Novice«. Tudi Star pravda je v programu »Novice«, ki sploh hočejo služiti predvsem kmetstvu in delavskemu ljudstvu. Zlasti simpatično je, da napovedujejo »Novice« boj medsebojnemu sovraštvu. Kratek, toda jasen je program »Novice« in v tem je njegova sila. Za Slovencev vseh pravico, za poštenost in resnico« je geslo »Novice« in odkrito želimo, da bi bile »Novice« s tem geslom zmogovite. »Novice« imajo raznovrstno in bogato vsebino. Uredništvo in uprava se nahaja v Trstu, ul. Torre bianca 21-IV., kjer se list tudi naroča. »Novice« veljajo letno 10 kr.

Nesreče in nezgode na Primorskem. Zidar Josip Jurjevčič, zaposlen pri pivovarni Dreher v Trstu, se je neprevidno približal krožni žagi, ki mu je razmesarila levo roko. — Pekovski vajenec Herman Umek je našel na železniški postaji Monte-bello na tleh samokres, katerega je pobral in začel odgovoriti. Med tem se je po samokres sprožil in krogla je prodrla Umekovi levo roko. — V neki tržniški gostilni je nenadoma postalo slabo 44letni Marjan Krcan. Zgrudila se je, začela bruhati in nekaj minut nato umrla.

Na tujih tleh.

(Pesem westfalskega Slovenca.)

Ste slišali, vi bratje tam,
kaj naš glas prinaša vam?
Ustrašiti pa ne smete se,
če nam v tujini slabo gre.

Usoda težka je zadela nas,
kar pove vam naš iteči glas.
A upanje imamo mi,
da rešili nas boste vi.

Za vaše brate na tujih tleh
v enem mesecu, al pa dveh,
bo vse storjeno, kar še ni,
samo če bratje ste vi naši vsi!

Westfalsko je tisti kraj,
kjer prebivamo mi zdaj,
od tu oziramo se k vam,
v našo ljubo domovino tam.

Slišali smo tudi glas,
ki prišel je od Vas,
prinesel je tolažbo vsem,
to na tem mestu jaz povem.

Radost, ki zdaj v meni biva,
po vseh Slovenih se razliva,
in kakor solnčni žarek pripeka,
tako vroča hvala se vam izreka.

Pozdravljamo mi brate vas
a vi ne pozabite nas.

Premislite življenje, kakšno je pri teh,
ki vaskdanji kruh si služijo na tujih
teli!

Avg. Korošec.

Slovenska knjiga.

Etika. Prvi polzkuš eksaktne logike
nagonske pameti. Napisal dr. France
Veber, prof. filozofije na univerzi v
Ljubljani. Založila Učiteljska tiskarna.
Cena 120 Din. Strani 625. Vsebinska: Kri-
tičen, pretes tradicionalnih in modernih
etičnih sistemov: O predmetu etike,
etični individualizem in kritizem; kri-
tični Kantove in novokantovske etike;
empirično konstruktivni etični sistemi;
kriatični obrisi in kritika najvažnejših
ostalih struj tradicijske in sodobne eti-
ke. Psihološki temelji etičnega udele-
stvanja: O nekaterih načelnih ugo-
vorih proti možnosti znanstvene etike;
o etični sankciji — etika in psihologija;
splošna karakteristika vrednostnega
čustvovanja in stremjenja; o prisvo-
jenih objektih vrednostnega čustvova-
nja; egoizem in altruizem; psihološki
pojem vrednosti; prehod od psiholo-
škega do apsihološkega pojmovanja
vrednosti; o prisvojenih objektih vred-
nostnega stremjenja; psihološko in
apsihološko pojmovanje dolžnosti. Eti-
ka — logika nagonskega razuma: Pre-
hod od psihološke do logične pravil-
nosti ali nepravilnosti čustvovanja in
stremjenja; načelni teoretični temelji
logike umskega in logike nagonskega
razuma; aksiomi nagonske logike.
Končne misli: Empirični postulat;
empirična verifikacija logike in logične
verifikacije logike in logična verifi-
kacija empirične vesti; končna definiti-
vna ali moralnega udeleževanja;
sodni smoter človeškega življenja;
etika in metafizika.

* Nova dela Gerhart Hauptmanna. Te
dni je obelodanil »Corriere della Sera« raz-
govor z Gerhart Hauptmannom, ki se je
začel nastati v Italiji. Hauptmann neme-
rava za časa svojega bivanja v Italiji napi-
sati satiričen roman o državni žena. Nadale
piše neko epsko delo v metriki Dantejeve
»Božanstvene komedije«. Epos nosi naslov
»Der grosse Traum« (Veliki sen). Motiv je
posnet iz novejših nemških zgodovine in bi
imel iziti šele po smrti pesnika.

Voltaire:

Ples.

Nabusan, eden najboljših azijskih
knezov, je bil vedno goljufan in okra-
den; nekdo mu je izmikal zaklade.
Glavni upravnik otoka Serendiba je
vedno dajal ta vzgled, kateremu so
drugi zvesto sledili. Kralj je to vedel;
zakladnike je že menjal večkrat; toda
nikdar ni mogel izmenjati običaja, ki
se je ustalil in po katerem so se kra-
ljevi dohodki delili v dva neenaka dela,
manjši je bil vedno za Njegovo Veli-
čanstvo, večji pa za upravitelja.

Kralj Nabusan je potožil svojo bo-
lest modremu Zadigu. »Vi, ki veste za
toliko lepih stvari,« mu je rekel, »ali bi
mi mogli na kak način najti zakladni-
ka, ki ne bi kradel?« »Gotovo,« je od-
govoril Zadi, »vem za način, po kate-
rem vam poiščem moža, ki je čistih
rok.«

Kralj je bil ves vesel in ga je vpra-
šal, kako se bo lotil tega. »Treba je sa-
mo,« je rekel Zadi, »da ukažemo vsem
onim, ki se bodo ponudili za zakladni-
ke, da plešejo, in tisti, ki bo plesal naj-
bolje in najgotneje bo brez dvoma
najbolj pošten.« »Saj vi se norčujete,«
je rekel kralj. »To bi bil pa kaj zaba-
ven način. Kako, vi mislite, da bo oni,
ki se bo najbolj izkazal v plesu, tudi
najbolj spretin in najbolj pošten finan-
čnik?« »Ne trdim tega, da bo najbolj
družabna obleka kot prislilni jopič odpa-
de. Svojo usodo bosta delila visoki ovrtnik
in teniš čevlji. Prav prijetno se bo sedelo v
domači obleki in copatah. Če je mrazo, si
ovile človek svoje noge v toplo volneno
odejo. Nato ugasneš luč ter se eventuelno
vležeš. Prav komudno. Sedaj ni več treba,
da se v pričakovanju in hrepenjenju po le-
poti prerišavaš garderobah in dvoranah.
To izteženje si lahko prihraniš. Filhar-
moniki, godalni kvarteti in solisti pridjo
kar sami v hišo. Kadar bo »radio« uresni-
čenje najintimnejših želja vseh prijateljev
umetnosti, takrat se more glasba koviti iz
ozračja. Jutrišnja parola se glasi: Uživaj
doma!

Kako nal izgleda v dobi brezžičja kon-
certna dvorana? Prvi odgovor bodo dali
arhitekti. Amerika (ki ni nikdar v zadregi)
je že razvnela z razpisom velikih nagrad
fantazije svojih umetnikov. In sedaj že vi-
sijo s šestimi in sedmimi nad pergamenti in
rišejo osnovo bodoče koncertne dvorane.
V prezezu moli velikanski stolp, liki
minareti naših džamij, v zrak. To je sim-
bol bodoče filharmonične dvorane. Iz te
svete in plamenče sveče bodo skakale
iskre, ki so bile v centru poslopja še zvo-
ki in ki se bodo bog ve kje zopet spremenile
v zvok. To je koncertna dvorana brez par-
keta. V radio-prostoru, kjer se utabori
orkester, visijo ob stenah veliki mikrofoni.
To so ušesa sveta, ki poslušajo. Zraven
ustvarjajo na mramornatih ploščah ener-
gije. Ežaje vsebujejo celo vrsto študijskih
in eksperimentalnih soban in prostorov.
Tamkaj so spalnice in družabni prostori za
umetnike, ki so prišli od daleč, da si odpo-
čijejo. Ogromni in imponantni se načrti
mladih ameriških arhitektov, ki so zapu-
stili njujorsko Columbia-univerzo. Tu so
radio-prostori, v katerih se bo odigravala
drama bodočnosti. V njih bodo nameščeni
stroji za proizvajanje vetra, groma in vseh
elementarnih pojavov. Vse je preračunano
na uho. Oko je postranskega pomena. Izra-
čel, ki bodo tem potom agirali svoje vloge,
se ne bodo več učili na pamet svojih vlog.
Mimični fundus njihovih kreacij je dogo-
spodari. Ne gesta, temveč jezik bo mero-
dajen. Izralec bodočnosti bo moral raz-
polagati z darom nečuvne modulacije. Do-
ber glas bo zamenjal dobro obleko. V ra-
dio-palati se bo etablirala glasbena akade-
mija skupno z dramatičnim zavodom. Toda
v času odajanja bo moralo biti vse tiho.
Vrata k radio-prostorom so tapetirana. Mi-
krofoni pa so tihi voluh, ki jim ni nobena
tajnost sveta; saj razširjajo dramo, preda-
vanje in koncert. Seveda ne bi molčali, ako
bi kdo kihn, preobrnil kak stol ali pa dru-
gače zapotpal. Koncertna hiša bodočnosti
bo razširjala glasbo brez neljubega so-
zvočja. Abonent, ki bo sprejel to glasbo
iz eterih višin, bo resnično mislil, da ježi
njen vtr v višjih sferah...

Knj. Š.
Ko so bili vsi tekmeči v dvorani, je
Njegovo Veličanstvo ukazalo, da mora-
jo plesati. Nikdar ni nihče plesal bolj
nerodno in neokretno; vsi so imeli
sklonjene glave, skrcene ledja in stis-
njene roke. »Kaki lopovi!« je tiho go-
voril Zadi. Samo eden se je pozibava-
val z vso spretnostjo, glavjo je držal
pokonci, pogled mu je bil jasen, roke
iztegnjene in telo ravno. »Ah, evo mo-
žaka, poštenega možaka,« je rekel Zadi.
Kralj je objel tega limentnega plesalca,
vsj drugi pa so bili klanjani in obso-
leni na najvišjo globo; kajti vsak je v
času, ko je bil sam na galeriji napolnil
svoje žepa, tako da se je komaj pre-
stopal. Kralj pa je bil žalosten nad člo-

veškim rodod, kajti med štirinšestde-
setimi plesalci je bilo trinšestdeset fa-
lotov. Temna galerija je bila imenova-
na Koridor skušnjav.

Nabusan je bil zelo hvaležen; dal je
Zadigu veliko vsoto denarja, tako, ka-
kršne še ni nikoli noben zakladnik
ukradel svojemu gospodarju kralju.

Raznoterosti.

Koncertna dvorana
bodočnosti.

Znan berlinski publicist Bruno Ma-
nuel je priobčil te dni sledeče misli o raz-
voju koncerta v bližnji bodočnosti: Idealni
prijatelj glasbe poslušal glasbo z zaprtimi
očmi. On srka Beethovno »deveto«
malodane s svojo epidermo. Schumannove
glasbene silnice liže z duhovnim jezikom.
Šumenje Lisztovih gozdov prehaja vanj
skoz najmanjšo luknjico v koži. Pri kon-
certu so oči odveč. Vseeno je, kako dirigira
Beech. Vseeno je, ali dviga Klaber svojo
taktirko individualno ali ne. Straussova fi-
gura je zanj postranskega pomena. Koncert
ni okularna zadeva. Idealni užitek te umet-
nosti obstoji v tem, da čutimo z zaprtimi
očmi, kako zbira dirigent instrumente
v harmoničen sopek. Doživljala motiljo
parketni sedeži in poslušalci, lestenci in
livrirani slugi.

Kmalu bo drugače. Koncert brez kon-
certne dvorane je že na pohodu. Brez ne-
povolnih »namečkov«, parketnih lopot
blestečih lestencev in livriranih lakajev. Okvir
pada: kmalu bo stala glasba, absolutna
glasba pred nami. Glasba, ki jo slišimo tudi
v temi, brez sopoloslušalcev in neljubega so-
zvočja. Koncertna dvorana ne bo več ležja;
družabna obleka kot prislilni jopič odpa-
de. Svojo usodo bosta delila visoki ovrtnik
in teniš čevlji. Prav prijetno se bo sedelo v
domači obleki in copatah. Če je mrazo, si
ovile človek svoje noge v toplo volneno
odejo. Nato ugasneš luč ter se eventuelno
vležeš. Prav komudno. Sedaj ni več treba,
da se v pričakovanju in hrepenjenju po le-
poti prerišavaš garderobah in dvoranah.
To izteženje si lahko prihraniš. Filhar-
moniki, godalni kvarteti in solisti pridjo
kar sami v hišo. Kadar bo »radio« uresni-
čenje najintimnejših želja vseh prijateljev
umetnosti, takrat se more glasba koviti iz
ozračja. Jutrišnja parola se glasi: Uživaj
doma!

Kako nal izgleda v dobi brezžičja kon-
certna dvorana? Prvi odgovor bodo dali
arhitekti. Amerika (ki ni nikdar v zadregi)
je že razvnela z razpisom velikih nagrad
fantazije svojih umetnikov. In sedaj že vi-
sijo s šestimi in sedmimi nad pergamenti in
rišejo osnovo bodoče koncertne dvorane.
V prezezu moli velikanski stolp, liki
minareti naših džamij, v zrak. To je sim-
bol bodoče filharmonične dvorane. Iz te
svete in plamenče sveče bodo skakale
iskre, ki so bile v centru poslopja še zvo-
ki in ki se bodo bog ve kje zopet spremenile
v zvok. To je koncertna dvorana brez par-
keta. V radio-prostoru, kjer se utabori
orkester, visijo ob stenah veliki mikrofoni.
To so ušesa sveta, ki poslušajo. Zraven
ustvarjajo na mramornatih ploščah ener-
gije. Ežaje vsebujejo celo vrsto študijskih
in eksperimentalnih soban in prostorov.
Tamkaj so spalnice in družabni prostori za
umetnike, ki so prišli od daleč, da si odpo-
čijejo. Ogromni in imponantni se načrti
mladih ameriških arhitektov, ki so zapu-
stili njujorsko Columbia-univerzo. Tu so
radio-prostori, v katerih se bo odigravala
drama bodočnosti. V njih bodo nameščeni
stroji za proizvajanje vetra, groma in vseh
elementarnih pojavov. Vse je preračunano
na uho. Oko je postranskega pomena. Izra-
čel, ki bodo tem potom agirali svoje vloge,
se ne bodo več učili na pamet svojih vlog.
Mimični fundus njihovih kreacij je dogo-
spodari. Ne gesta, temveč jezik bo mero-
dajen. Izralec bodočnosti bo moral raz-
polagati z darom nečuvne modulacije. Do-
ber glas bo zamenjal dobro obleko. V ra-
dio-palati se bo etablirala glasbena akade-
mija skupno z dramatičnim zavodom. Toda
v času odajanja bo moralo biti vse tiho.
Vrata k radio-prostorom so tapetirana. Mi-
krofoni pa so tihi voluh, ki jim ni nobena
tajnost sveta; saj razširjajo dramo, preda-
vanje in koncert. Seveda ne bi molčali, ako
bi kdo kihn, preobrnil kak stol ali pa dru-
gače zapotpal. Koncertna hiša bodočnosti
bo razširjala glasbo brez neljubega so-
zvočja. Abonent, ki bo sprejel to glasbo
iz eterih višin, bo resnično mislil, da ježi
njen vtr v višjih sferah...

* Izjajdba Armenca. Armenec Armals
Arutinov, ki je študiral v caristični Rusiji
strojno tehniko in elektrotehniko, je izumil
poseben elektromotor, ki deluje stalno pod
vodo. Pred par dnevi so predvajali ta izum
eksperimentalnim potom na češki tehniki v
Pragi, in sicer s pomočjo centrifugalne sa-
salike. Z neprodno stvarno obdani agregat
so položili na 80 stopinj Celzija segreto
vodo in aparat je — delujoč pod vodo —
brezhibno sesal vročo tekočino. Uporabnost
takega, pod vodo delujočega aparata je
ogromna. Pomisliti je treba le na rudnike in
notranjost ladij, v katere se more spustiti
to pripravo brez običajnega fundamenta ali
pa kompliciranih pogonskih naprav. Sesal-
nika te vrste, ki dvigne v viš 15 kubičnih
metrov vode 25 metrov visoko, tehta skup-
no z elektromotorjem samo 90 kg. Isti po-
tisk, ki se je izborni obnesel, bodo pono-
vili tudi na nemški tehniki v Pragi.

Čudne pojedinje. Pričetkom letošnjega
leta se bosta vršili v Londonu dve čudni
pojedini. Prve se bo udeležilo 50 parla-
mentarcev, ampak ne navadnih, temveč
samo takih, ki so že odsedeli nekaj poli-
tičnih in cerkvenih kazni v ječah. Na mi-
sel, privediti pojedino »odsedelih« angli-
skih parlamentarcev je prišel član spod-
nje zbornice Scott Ducker. Vseh 50 poslan-
cev se bo sešlo v parlamentu, nakar se bo
pričela pojedina. — Naslednji dan, ko bodo
zdravili ti poslanci svoje matke, pa se zbe-
re osem članov angleškega parlamenta, ki
so tudi že presedeli take kazni, v neki pr-
vovrstni londonski restavraciji. Te parla-
mentarke pa bodo gostje ženskega volilne-
nega komiteja. Pojedine se bodo udeležile
tudi dame iz angleške aristokracije in tak-
zovane »bolhe« družbe. No, to bo res »bol-
ša« družina!

Čudna knjiga. V posesti knežje rod-
bine Ligne se nahaja dokaj čudna knjiga. —
Knjiga ni pisana in ne tiskana. Črke so
namreč vrezane, pač pa se menjalo strani
radi čitljivosti tako, da je ena stran bela,
druga pa modra. Črke so tako prečeno
vložene, kakor da bi bile ustvarjene
strojnimi potmi. Knjiga razpravlja o trp-
ljenju Kristovem in je bila izrežljana leta
1640. Znano je ni, kedar je prešla ta knjiga
v posest knezov Ligne. Zdi se, da je pri-
dobil to čudovito delo v svoje roke vojni
maršal Karol Jožef knez Ligne, znan kot
izredno duhovit človek, ki je korespon-
diral z mnogimi duhovnimi velikani svoje
dobe.

Šah.

Teoretična študija k angleški partiji sko-
kaleev.

Po potezah 1.) e4, e5; 2.) Sf3, Sc6;
3.) c3, d5; 4.) Dd4, Sf6 (ki je priporočila sa-
hovski teoretik Leonhardt); 5.) Se5, Ld6;
6.) Sc6 : bc; 7.) d3, 0-0; 8.) Lg5, h6;
9.) Lf6 : d6; — ni pravilna 10. poteza
Le7 po Leonhardtju, nakar sledi 10.)
Dg5, temveč — 10.) Dd2. Nato lahko sledi:
10.) Td8; 11.) Dc2, Dg6; 12.) 0-0-0
in bel obdrži kmeta pri enaki ugodni po-
ziciji. V sled tega je najbrže že 4.)
Sf6 — poteza pomanjkljiva. —

Jačja nego 4.) Sf6 je v Collinovi
šahovski učni knjizi priporočena 4.)
Ld7, nakar lahko sledi: 5.) ed, Sd4; 6.) Dd1,
Sf3 +; 7.) Df3, f5; 8.) d4, e4; 9.) Dg3!
(Collin navaja tu kot 9. slabejšo potezo:
9.) Dd1, Sf6; 10.) e4, Ld6; 11.) Dc3, b6;
12.) Lg5 (če beli z 12. potezo vleče c5,
odgovori črni: 12.) Sd5 : 13.) Dd3, Lf4;
0-0 (v slučaju pa, da črni: 12.) Sd5;
sled: 13.) Ld8 : c3; 14.) Lc7 : v korist
belega), ali pa 13.) Sd2, Te8! (13.)
Sd5 : 14.) Ld8 : c3; 15.) Lc7 : c3; 16.)
a3 (istotako v korist belega), a 14.)
0-0-0, Sd5 : 15.) Ld8 : c3; 16.) Ce,
Td8 : — in črni stoji akorod nekoliko
bolje. —

Šahovska vest. V šahovskem matchu
za prvenstvo Vestni severoameriških
držav je zmagal v preteklem letu svet. šah.
mojster Marshall proti slavnoznanemu Ed.
Laskerju z rezultatom 5 : 4 (9 remijev).
— S tem si je Marshall po težavnem boju
ohranil svoj dosedanj naslov. Lasker ni
pokazal vsled nerazpoloženja ali celo res-
nejšega obolenja obkale svoje forme.

Državna borza dela.

Pri vseh »Državnih borzah dela« v
Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski So-
boti je iskalo v preteklem tednu od 17. do
22. decembra 1923 dela 125 moških in 53
ženskih delavnih moči. Delodajalci pa so
iskali 51 moških in 38 ženskih delavnih
moči. Posredovanj se je izvršilo 89.

Promet od 1. januarja do 22. decem-
bra 1923 izkazuje 43.172 strank, in sicer
19.384 delodajalcev in 23.788 delojemalcev.
Posredovanj se je izvršilo v tem času
12.633.

Dela iščejo:

Pri Državni borzi dela v Ljubljani:
1 steklar, 7 kovačev, 13 ključavničarjev,
5 kleparjev, 1 zlatar, 11 strojnih ključ-
avničarjev, 1 kotlar, 2 mehanika, 2 avto-
mekanika, 3 elektromonterji, 22 mizarjev,
5 kolarjev, 2 sodarja, 3 žagarji, 3 sedlarji,
3 tapetniki, 5 krojačev, 3 čevljarji, 1 mla-
nar, 9 pekovi, 6 mesarjev, 1 natakar, 11 zla-
darjev, 12 pleskarjev, 2 vodovodna inšala-
terja, 1 tiskarski strojnik, 11 strojnikov in
kurjač, eventuelno 6 trgovskih sodružni-
kov, 1 ekonom, 1 oskrbnik, 1 prelemales
lesa, 1 strojni tehnik, 3 knjigovodje, 1 te-
govski potnik, 1 bančni uradnik, 1 godbo-
nik, 21 uradnih in pisarniških slug, vratar-
jev, čuvajev, nadzornikov, delavcev, 20 va-
jencev, 18 valenk, 1 vzgojiteljica, 3 konto-
ristinje, 3 trgov, sotrud, 3 natakarice, 1
modistinja, 2 šivilji, 1 hišnica, 9 delavk.

Pri Državni borzi dela v Mariboru:
3 gospodinjke za na deželo, 25 blapcev, de-
kel, 15 vinčarjev, 6 rudarjev, 2 vrtnarja,
5 kamnosekov, 2 orodna kovača, 5 pod-
kovskih kovačev, 1 kotlar, 12 stavbnih in
strojnih ključavničarjev, 1 železoizvajar, 3
kleparji, 2 mehanika, 1 delovodja za žago,
14 mizarjev, 2 kolarja, 2 žagarja, 2 gateri-
sta, 1 usnar, 6 sedlarjev, 1 torbar, 3 kro-
jačev, šivilji, 1 modistka, 14 čevljarjev, 1
brivca, 1 mlinar, 6 pekovi, 1 slaščičar, 1
mesar, 2 kuharja, 2 laboranta, 8 zidarjev,
3 slikarji, 5 tesarjev, 4 strojnik, 10 slug,
136 tovarniških in pomožnih delavcev, de-
lavk, 16 trgovskih pomočnikov, pomočnic,
20 pisarniških moči, 2 uradnika, 1 šofer,
1 bolniška streljica, 1 bolniški strelnik, 14
vzgojiteljice, 102 kuharice, gospodinj služ-
kinji itd.

Pri Državni borzi dela v Ptujju: 2 eko-
noma, 6 vinčarjev, blapcev, 1 rudarski
paznik, 3 kovači, 8 ključavničarjev, 1 kle-
par, 1 zlatar, 1 elektromonter, 3 mizarji,
1 kolar, 1 sodar, 1 usnar, 3 sedlarji, 2 kro-
jača, 4 čevljarji, 1 kovačar, 6 mlinarjev,
2 peka, 1 zidar, 1 slikar, 1 strojnik, 2 kur-
jača, 1 sluga, 1 nočni čuvaj, 9 dinnarjev,
1 paradni kočijaž, 2 hišna blapca, 1 nata-
karica, 1 prodajalka, 1 kuharica, 8 služkinj,
3 pisarniške moči, 24 valencev, valenk itd.

V delo se sprejmejo:
Pri Državni borzi dela v Ljubljani:
1 avtogenični varilec, 1 kovotiskar, 1 me-
hanik pisalnih strojev, 2 lesna strugarja,
1 modelni mizar, 1 žagar, 1 predilniški moj-
ster, 2 predilniška predelavca, 1 starejši
ključavničar, ki je obenem šofer, 1 čevlar-
ski devojodja, 16 čevljarjev, 1 sodovčiar,
3 tesarji, 2 dimnikarji, 1 majar, ki je iz-
urjen v živinoreju, 1 sirar, 13 valencev,
1 hotelska kuharica, 1 šteparica, 1 per-
fektina sobarica, 4 služkinje.

Pri Drž. borzi dela v Mariboru: 49 blap-
cev, dekel, 18 vinčarjev, 2 švicarja, 2 vr-
tnarja, 1 železoizvajar, 2 urarja, 4 žagarji,
1 gaterist, 1 tkalec, 1 brivec, 1 krojač, 25
valencev, 1 frizerka-manikerka, 1 doljila,
2 kontoristini, 1 natakarica, 2 varuške, 1
sobarica, 15 služkinj, 10 kuharic, 2 gospo-
dinja, 2 postrežnice, 1 valenka za v mle-
karno itd.

Pri Državni borzi dela v Ptujju: 3 pri-
stavi za posestvo, 11 poljedelskih delavcev,
vinčarjev, 6 rudarjev, 1 vrtnar, 1 končar,
4 mizarji, 1 kolar, 1 strugar, 30 pietarjev,
1 krojač, 3 dinnarji, 3 hišni blapci, 7 kmet-
skih dekel, 4 kuharice, 3 sobarice, 1 gospo-
dinja, 6 služkinj, 13 valencev itd.

Bolejševska sodna paradija. Dopisnik
»Corriere della Sera« poroča iz Rige, da
so sovjetske oblasti uprizorile v simfero-
polskem gledališču dramatično paradijo
na proces proti Conradu in Poluninu. V
debatu so posegali najodličnejši juristi do-
točnega mesta. Predstavo so končali z ob-
sodbo omenjenih na smrt. Na isti način je
bil Lord Curzon tako dolgo obsojen na in-
ternacijo v nekem koncentracijskem tabo-
rišču, dokler ne bo prevzela v Angliji vla-
do revolucijska stranka.

Največji industrijski podjetnik v
Madžarski je Madžarska kreditna banka, ki
ima v svojih rokah 61 odstotkov celokupne
madžarske industrije. V njeno interesno
sfero spada 152 industrijskih podjetij.

Henry Murger

La Bohème.

Prizori iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

Slikarčki številnih ateljejev iz bližnje Luxenbourga,
avtorji nelzdanih del, mazači misterioznih časo-
plovov prihajajo ob lepem letnem času v zboru
obedovat k »Mamici Cadete«, znameniti po svoji
zajeli ssekijlanini, po svojem avtentičnem kislem
zelju in po nekem slabem vinu, ki diši po kreslinem
kaminu.

Schaunard je sedel v »gozdič«: tako imenujejo
pri »Mamici Cadete« redko listovje dveh ali treh
rahljatih dreves, ki se dotikajo s svojim bolehnim
zelenjem stropa v lopti.

»Pri moji veri, tem slabše,« je rekel Schau-
nard sam pri sebi, »pošteno se bom nabasal in
dobro napile.«

In, ne da bi se dalje obotavljal, je naročil
milo, polovično porcijo kislega zelja in dvakrat po
pol porcije zajčje ssekijlanine: zapazil je bil
namreč, da pridobi pri celi porciji vsaj četrtno,
če jo naroči v delih.

Pri tem naročilu se je obrnil nanj pogled
mlade ženske, belo oblečene, s pomarančnimi
cvetovi v laseh in plesnimi čevlji na nogah; imi-
tiran čipka pajčolan se ji je vili po ramah, za
katere bi bilo bolje, da so ostale v incognito.
Bila je pevka iz gledališča Montparrasse, ki si
izna njegovih kulis prišel takorekoč v kuhinjo
»Mamice Cadete«. Prišla je bila v pavzi »Lucie«
na obed in je v tem trenutku dokončavala s po-
lovcio čaše kave svoj dimer, sestavljen izključno
iz ene artičoke z oljem in jesihom.

»Dve porciji zajčje ssekijlanine, pasja vera,«
je tiho rekla deklici, ki je služila za natakarico,

»ta mladi mož pa se dobro hranil! Koliko sem
dolžna, Adela?«

»Štiri sous artičoka, štiri polovice čaše kave
in en sous kruh. To je skupaj devet sous.«

»Nate,« je rekla pevka in je gostolô odšla iz
sobe:

»Glejte, ta ubira visoki a,« je rekla nato skriv-
nostna oseba, sedeča pri isti mizi kot Schaunard
na pol skrita za nasipom starih knjig.

»Ubira?« je rekel Schaunard; »jaz mislim, da
ji bolj zaostaja. Tudi je prav čudno,« je pristavil
in s prstom pokazal na krožnik, iz katerega je bila
Lucia de Lammemoor jedla svojo artičoko, »da
konservira svoj falset z jesihom!«

»To je zares huda kislina,« je pristavila oseba,
ki je bila začela pogovor. »Mesto Orleans pro-
izvaja tako, da uživa po pravici velik sloves.«

Schaunard si je pazljivo ogledal tega čudaka,
ki ga je tako spravljal v razgovor. Nepremični
pogled njegovih velikih modrih oči, ki so bile
videti, da vedno nekaj iščejo, je dajal njegovi
fizionomiji značaj blažene mirnosti, ki opazujemo
pri seminaristih. Njegov obraz je imel barvo stare
slonovine, razen lic, po katerih so bile posejane
plike z barvo ometane opeke. Njegova usta so bila
videti, kot bi jih bil narisal učencen osnovnih
pojmov slikarstva, ki so ga bili dregali pri delu
v komete.

Ustnice, malo prvilhane kot pri zamorcih, so
puščale prost pogled v zobe, kot jih ima lovski
pes, in podbradek se mu je zadeval ob dve gubi
bele zavratnice, ki je silila z enim koncem v
zvezde, medtem ko se je drugi skoraj zaplil v
zemljo. Izpod ogoljene klobučne s čudovito širo-
kimi kraji so se mu ustpali lasje v modrih sla-
povih. Iz zevajočih žepov paletota so gledali
zavoji papirja in brošur. Ne da bi se menil za opa-
zovanje, žigar predmet je bil, je zaužival zelje in
dajal na glas pogostna znamenja zadovoljstva. Pri

jedi je čital staro knjigo, ki je ležala pred njim in
je delal v njej tupatam opombe s svinčnikom, ki
ga je nosil za ušesi.

»Slišite!« je nenadno vzklilnil Schaunard in
potrkal z nožem ob čašo, »in pražen zajec?«

»Gospod,« je odgovorila deklica, prišedši s

Poslano.*

Dne 3. jan. 1924 je »Jadranska banka a. d. Beograd« destavila uradno pismo demokratskega dnevnika »Jutra« v Ljubljani dopis, s katerim ga poziva, da z ozirom na članek »Pri Jadranki banki Beograd d. d.«, objavljen v »Jutru« št. 291 od 13. dec. 1923 priobči v smislu § 19 tiskovnega zakona sledeči popravek:

»Ni res, da je revizija raznih komisij izvršena pri Jadranki banki Beograd d. d., oziroma njenih glavnih podružnicah dala skrajno neugodne rezultate za sedanjo njeno upravo — res pa je, da je Jadranka banka zaprosila Narodno banko naše Kraljevine, da izvede revizijo poslovanja in stanja banke ter da je od Narodne banke v to svrbo delegirala komisija po 20 dnevni temeljiti reviziji izjavila, da je poslovanje Jadrankanske banke v vzornem redu ter da je premoženje Jadrankanske banke v njenih knjigah cenjeno tako previdno, da čista aktiva banke znatno presega njeno odgovornost in izkazane rezerve.

Ni res, da se je izkazalo, »da zelo velik del glavnice v resnici ni vplačan, ampak uživajo glavni delničarji na delnice, ki so jih morali prevzeti, »kredit« in da »dolguje en sam delničar za 80.000 delnic kredit 12 milijonov dinarjev« — res pa je, da je cela delniška glavnica Jadrankanske banke a. d. Beograd v nom. iznosu 60 milijonov dinarjev popolnoma vplačana.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le kolikor določa zakon.

Ni res, da so se drugi »zlasti ogromni povsem neproduktivni angažmani, ki sta jih sklenila na svojo pest brez odobrenja upravnega sveta« dr. Azman in Kamenarovič za politične svrhe — res pa je, da sta sklepala vse angažmane za Jadranko banko z odobrenjem njenega upravnega sveta.

Ni res, da je stvar predmet oblastvenih preiskav — res pa je, da se v nobeni stvari ni vršila kaka oblastvena preiskava.

»Jutro« gornjega popravka ni objavilo, vsled česar je Jadranka banka vložila tožbo proti odgovornemu uredniku »Jutra«.

Ljubljana, dne 5. januarja 1924.

Ravnateljstvo Jadrankanske banke a. d. Beograd.

FRANCOSKO PROROKOVANJE ZA LETO 1924.

»Petit Parisien« priobčuje zanimivo proročanje gospe de Theleme, ki trdi, da je prišla do svojih sklepov potem proučevanja zvezd.

V tekočem letu bo doživela Francija mnogo nemirnih dogodkov v notranji in zunanji politiki. Vneli se bodo med gotovimi strankami precej hudi boji. Francija bo prekinila odnose z neko zavezniško državo in sicer iz gospodarskih in verskih razlogov.

Anelja bo trpela na posledicah notranje politike, največ skrbi pa bo imela z Indijo.

Za Italijo bo tekoče leto huda poskusna doba, polna negotovosti. Na Španskem ne bo večjih nemirnov.

Glede posameznih monarhov pravi, da bo italijanski kralj praznoval zmagoslavje nad svojimi sovražniki. Anleški kralj bo prišel v resne zadrege, švedski pa bo nadomda zholat. Papež in predsednik Coolidge ne bosta doživela nič posebnega. Nemški prestolonaslednik je v nevarnosti, bivši cesar Viljem pa bo umrl žalostne smrti.

Za mladino!

Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spedačnim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za poročanje z akvarel — barvam ali pastel — barvniki Din 4.—

Črnpeter

stareznana, vesela družabna igra za zimsko večero. 1 igra Din 4.—

Na novo izšla knjižica:

Ivan Albreht:

Zelena livada

Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obsega 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8

ELEKTRARNE! POZORI! POZORI! INSTALATERJI!

Izolirane in gole bakrene žice. Bergmanove cevi (Bergmannsöhren) kakor ves instalacijski material ter elektro-motorje po najnižjih tovarniških cenah. — Največje zaloge v Sloveniji.

MAZURAN & COMP.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 33.

Telefon 366 in 223.

Edini tihi pisalni stroji

L. C. Smith & Bros Mod. 8

brez najmanjšega ropota.

Zastopstvo:

Ludvik Baraga, Ljubljana,

Šelenburgova ulica 6/1.

Za novo leto

priporoča

tvrdba Ivan Bonač

trgovina s papirjem

vse pisarniške potrebščine, blagajniške knjige, glavne knjige, saldakonti, širace, ameriške jourmale, kontokorrente, pisarniški in strojepisni papir, pivni papir, pivne vage,

registratorje, vložne mape,

kuverte vseh velikosti, kopirne knjige, prepisne knjige, Indigo- in Karbon-papir, originalna peresa vseh vrst predvojne kakovosti,

šapirografrole — hektografične liste.

Črnilo najboljših tu- in inozemskih tvrdk.

Spremo se v tisk vse tiskovine in knjižice.

SPLOŠNA KNJIŽNICA

Št. 1. I. Albreht: Raniena gruda, povest, broš.	Din 12	vez.	Din 17
2. R. Murnik: Na Bledu, povest	16		22
3. I. Rozman: Testament, ljudska drama	12		17
4. F. Milčinski: Fridolin Žolna, humor.	8		13
5. C. Golar: Poletno klasie, izbr. pesmi	20		26
6. Dr. Lavo Čermelj: Boškovičev nauk, broš.	16		23
7. Utva: Andersenove pripovedke, broš.	12		17
8. Gahoriat: Akt št. 113, roman	22		28
9. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije	25		30
10. I. Albreht: Andrej Ternouk, povest	6		11
11. P. Golia: Peterčkove poslednje sanje	12		17
12. Fr. Milčinski: Mogočni prstan, nar. prav. v 4 del.	12		17

Cene se razumejo brez poštnine.

ZVE NA KNJIGARNA - Ljubljana, Marijin trg 8 in po vseh knjigarnah.

Agitirajte za „Narodni Dnevnik“!

Oglejte si nove OLIVER

amerikanske pisalne stroje po zelo ugodni ceni, kakor tudi razne rabljene stroje pri tvrdki

FRANC BAR,

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje št. 5, telefon 407.

Razstava

v novem modnem salonu

Marije Götzl

Kongresni trg štev. 8

(prejšnji Kirbiševi lokali)

v nedeljo dne

6. januarja 1924

ves dan

Med 17. in 20.

razsvetljeno

Lepo sobo

še mogoče s uporabo sajona, separirano v sredini mesta se išče za mirnega gospoda, visokega položaja. Ponudbe pod »Soba L.« na upravo lista

Samostojen ekonom

z daljšo prakso, pošten in marljiv, želi premeniti službo na kakšno veleposestvo. Ponudbe pod »Oskrbnik 1924« na tajništvo rad. stranke Maribor.

Posestvo, 108 orolov s hišo, 90 orolov, lep gozd K 4.500.000.—

Posestvo, 19 orolov, v bližini kolodvoru, lepa hiša, radi poselitve pod ceno.

Lepa vila s parkom, takoj vseliti, poleg vel. vrt K 1.250.000 s koncesijo vred ugoden nakup.

Gostilna, več trgovskih lokalov, veliki lokali za eksport v bližini kolodvoru K 1 1/2 ml. Znamka za odgovor! Realiteta pisarna »Rapid«, Maribor, Gosposka ul. 28.

Kot pisarniška moč, služi ali kaj aličnega želi vstopiti mladenci, več slovenščine, angleščine ter deloma nemščine. Ponudbe na upravo lista pod »Employments«.

Dvoje harmonik prav izvršnih, trdke Lubac ena pet, druga štirivrstna, obe so novi in dvojno oglašeni, se prodasta pri Stefanu. Pot v Rožni dolini št. 84

Samo »Aikadoni« sobna pasta Vas more popolnoma zadovoljiti.

Veleposestvo

pri Mariboru, 76 orolov, in stoer 20 orolov nivo, 40 orolov travnikov, sadonosniki, 8 1/2, orole vinograde prima, ostelo gozd, vse v ravnini s vili sušno hišo in 5 gospodarskih objektov. Zivine je 11 krav, 18 glav mlade govede, 2 para volov, 1 bik pingauer, 3 konja, 18 ovac, 27 prašičev, 50 perutnine, potem živež in krmlilo do prihodnje letine, kakor moč in vino ter električna moč se prodaja za 6 1/2, milijonov kron do petka 21. decembra potom pisarne Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Več holjših gospodov

se sprejme s 15. januarjem na dobro domačo hrano. Naslov v upravo lista.

Stanovanje

prostorna, solčna lega, sredi mesta se le proti odškodnini zamenja. Ponudbe pod »Zamenaj« upravo tega lista.

Dvokolesa

se sprejemajo v polno popravilo. se ponikajo, emajirajo z ognjem in shranijo preko zime. »TRI BUNA« F. B. L. Karlovšak. 4. tovarna dvokoles in otroških vozličkov.

Iščem mesta

kot upravitelj vodstva večjega posestva ali kaj aličnega. Sirokovačnik v kmotijstvu vrtnarstvu, gozdni in lesni manipulaciji z razpolaganjem delavcev in vzdrževanju. Pošten, zanesljiv z najboljšimi spricavali Eventuelno prevzamem tudi primerno posestvo v najem. Ponudbe poslati pod »Dober gospodar« na upravo lista.

Korespondirati

si želi s dijakino liceja ali učiteljskega mlad izobražen gospod. absolvent 6. realke, sin tovarnarja. — Ponudbe pod šifro »Mladost« na upravo lista.

Slika

posenika Valentin Vodnika v krasnem okvirju naprodaj. Ogleda se jo lahko v upravi lista.

Družabnik-ica

za 200 do 400 000 K — oz. več proti dobremu obrestovanju in zemljiškemu zavarovanju kakor tudi protiplačnemu sodelovanju za še mnogo let obstoječo in dobro prosperujočo trgovino s mes. blagom v Mariboru, nahajajo se na najbolj prometni cesti z veliko bodočnostjo se išče takoj. Glavnica se lahko poišči tudi polagoma. Cenjene plamene ponudbe na A. Brinar, Maribor, hotel Meran.

Akviziterja

išče večje podjetje. Samo spretna in agilna moč naj se oglase pod »Spreten« na upravo lista.

Agenta

dobro vpeljanega pri trgovcih se išče proti dobri proviziji. Ponudbe pod »Dober zastlužek« na upravo lista.

Dva zasebna uradnika

s pisarniško prakso, zmorna knjigovodstva, korespondence in vseh pisarniških del, ličeta primerne službe. Dopise na: »Mlada gospoda«, poštno lešče Slov. Bistrica.

Za strojno mizarstvo

se sprejmejo takoj 4 dobri mizarji za pohištvo v trajno dolo. Vprašati pri Florijanu Strausz v Tuzli.

Na hrano in stanovanje

se sprejmeta pri boljši družini 3 mlajši dijakini ali dijaki. Klavir na razpolago. Vprašati pri Gradisce 2/1. levo.

Splošni adresar za Maribor

garantirano popoln, izide v kratkem. Tudi zunanje inserate, naročila, akviziterje za vse okraje sprejema »Maristan«, Maribor.

Krojačica

Franja Segar-Bole se priporoča con. damam. — Ljubljana, Poljanski nasip 84.

Upravitelj

star 48. let, s 30 letno prakso izkušen v vseh panogah gospodarstva, želi premeniti mesto. Ponudbe na upravo lista pod »Energičen«

Pekarja

v Mariboru s hišo dobrodoča. 76 orolov, vse kulture, z 80 glav živine in električno 6 1/2, milj. K.

Vila

s 3 orali parka, prosto stanovanje, moderna, gradu silna gostilna s karno in 1 orol stavbišča, promet 2.400.000 — K

Posestvo

hišo, graščino, žago, mlin, trgovino proda pisarna Zagorski, Maribor Barvarska ulica 3.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavl: Trgovska.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd

Telefoni: 139, 146, 458.